

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Адкуль такая назва?

Помнікі Гродзеншчыны і іх уласнікі

Паляванне на наркатыкі

СТАР 2

СТАР 3

СТАР 5

Выбары-2015

ФОНД ДЛЯ ДАДАТКОВАГА ФІНАНСАВАННЯ КАМПАНІ

Цэнтральная камісія Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў паведамляе аб стварэнні пазабюджтнага фонду ў мэтах дадатковага фінансавання выдаткаў на падрыхтоўку і правядзенне выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

У адпаведнасці з Выбарчым кодэксам фонд фарміруецца за кошт добраахвотнага пералічэння ў яго грашовых сродкаў арганізацый, грамадскіх аб'яднанняў і грамадзян Беларусі. Не дапускаецца пералічэння ў яго бюджэтных сродкаў, а таксама грашовых сродкаў замежнымі дзяржавамі і арганізацыямі, міжнароднымі арганізацыямі, замежнымі грамадзянамі, асобамі без грамадзянскага, арганізацыйнага, заснавальніцкага (удзельніцкага, уласніцкага) характараў, арганізацыямі, заснавальнікамі (удзельнікамі, уласнікамі) якіх з'яўляюцца замежныя дзяржавы, замежныя арганізацыі, міжнародныя арганізацыі, замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянскага.

Сродкі пазабюджтнага фонду будуць выкарыстоўвацца на аплату інфармацыйных матэрыялаў аб кандыдатах у Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь, плакатаў з датай выбараў, матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне тэрытарыяльных і ўчастковых камісій па выбарах, а таксама на аплату іншых расходаў, непасрэдна звязаных з выбарчай кампаніяй.

Палажэнне аб пазабюджтным фондзе для дадатковага фінансавання расходаў на падрыхтоўку і правядзенне выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у 2015 годзе размешчана на афіцыйным сайце Цэнтральнай камісіі ў глабальным камп'ютарным сярэвішчы.

Юрыдычныя асобы і грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія жадаюць прыняць удзел у дадатковым фінансаванні выбарчай кампаніі, могуць унесці грашовыя сродкі ў пазабюджтны фонд шляхам іх пералічэння на пазабюджтны рахунак нумар 3630000001866 у ААТ «АСБ Беларусбанк» г. Мінска, код 1530001795, УНП 101541814.

40 ВЫБАРЧЫХ УЧАСТКАЎ ЗА МЯЖОЙ

У беларускіх консульствах і пасольствах ужо пачалася актыўная падрыхтоўка да сьветлых прэзідэнцкіх выбараў. Аб гэтым учора паведаміў намеснік міністра замежных спраў Беларусі Аляксандр Гур'яну.

8 ліпеня ўдзельнікі штогадовага семінара кіраўнікоў дыпламатычных прадстаўніцтваў і консульскіх устаноў Беларусі сустрэліся са старшынёй Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў Лідзіяй Ярмашынай і абмеркавалі самыя актуальныя пытанні па гэтай тэме.

«Ужо вядома, што плануецца адкрыць 40 выбарчых участкаў пры пасольствах і консульствах», — сказаў Аляксандр Гур'яну.

Паводле слоў намесніка міністра, цяпер праводзіцца маштабная інфармацыйная работа, а бліжэй да даты выбараў у вызначаным заканадаўствам парадку будуць створаны выбарчыя камісіі. У іх склад увайдзе не толькі супрацоўнікі дыпламатыі, але і беларусы, якія пражываюць за мяжой. «У тых краінах, дзе беларусыя дыяспара шматлікая, мы чакаем добрых паказчыкаў яўкі. Як паказвае вопыт, нашы суайчыннікі актыўна выказваюць сваю пазіцыю», — дадаў намеснік міністра.

НАЙБЛІЖЭЙШЫЯ ЭТАПЫ

Раней у эфіры тэлеканала АНТ старшыня Цэнтральнай камісіі Беларусі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў Лідзія Ярмашына паведамляла, што 13-14 ліпеня камісія ўжо зможа расказаць выбаршчыкам аб першых будучых прэтэндэнтах на пост кіраўніка дзяржавы. Рэгістрацыя ініцыятыўных груп па зборы подпісаў для вылучэння кандыдатаў у прэзідэнты павінна завяршыцца не пазней за 22 ліпеня, і затым да 21 жніўня будзе працягвацца збор подпісаў у падтрымку кандыдатаў. Для рэгістрацыі ініцыятыўнай групы асоба, якая мае намер удзельнічаць у прэзідэнцкай гонцы, павінна падаць у ЦВК заяву і неабходны пакет дакументаў не пазней за 17 ліпеня.

Зараз вырашаюцца арганізацыйныя пытанні перадыбарнай кампаніі. У прыватнасці, улады ў рэгіёнах вызначаюць месцы для правядзення пікетаў і збору подпісаў у падтрымку кандыдатаў у прэзідэнты. Выключэннем стануць падземныя пераходы, метрапалітэн і вялікія плошчы. ЦВК пры гэтым ужо падрыхтаваў метадычныя матэрыялы, календары, а таксама лісты-бланкі для збору подпісаў. Ініцыятыўныя групы змогуць імі скарыстацца бясплатна, калі кандыдат не паспее стварыць асабісты фонд.

Нагадаем, што выбары Прэзідэнта Беларусі пройдуць 11 кастрычніка 2015 года. Датэрміновае галасаванне будзе арганізавана з 6 па 10 кастрычніка.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

ТАМ, ДЗЕ ЗАПАЛЬВАЮЦА «ЗОРКІ»

Назва «Славянскі базар» зразумелая без перакладу ў любым кутку Зямлі

Фота БЕЛТА

Дваццаць чацвёрты на ліку фестываль сабраў рэкордную колькасць краін-удзельніц за ўсю сваю гісторыю: калі ў 1992 годзе ў «Славянскім базар» прымалі ўдзел усяго 8 краін, то цяпер у Віцебск завіталі прадстаўнікі больш як 40 дзяржаў з Еўропы, Азіі, Паўночнай і Паўднёвай Амерыкі.

Фота Вікторыя КИШЧЕНКА

Менавіта пра значнасць і выдатнасць фестывалю ў сваім відэазвароце да канкурсантаў, артыстаў і глядачоў «Славянскага базару» гаварыў кіраўнік нашай дзяржавы падчас цырымоніі адкрыцця. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што, спалучаючы прастору і час, міжнародны форум садзейнічае захаванню культурнай самабытнасці розных народаў.

«Амаль чвэрць стагоддзя «Славянскі базар» збірае артыстаў і паклоннікаў у культурнай сталіцы Беларусі. Для яго быў выбраны цудоўны дэвіз: «Праз мастацтва — да міру і ўзаемамарумення», які аказваўся вельмі актуальным і ў нашы дні, — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. — Сёння Беларусь на праме стала пачаючай для мірных ініцыятыў, правядзімо ідэй добраўладнавання і супрацоўніцтва. Гэта датычыцца не толькі знешняй палітыкі, але і духоўнай сферы, паколькі мастацтва аб'ядноўвае людзей, не ведаючы межаў, з'яўляючыся эфектыўнай формай народнай дыпламатыі».

«За апошнія два дзесяцігоддзі на эстрадным небасхіле з'явілася цэлая плеяда вядомых артыстаў, якія ўпершыню заявілі аб сабе на сцэне нашага Летняга амфітэатра. Дзякуючы цудоўнаму песеннаму форуму наш старажытны Віцебск стаў месцам, дзе «запальваюцца зоркі», дзе маладыя таленты набываюць крылы для творчага палёту». «У бягучы год, аб'яўлены ў нашай краіне Годом моладзі, асабліва важна падтрымаць маладое пакаленне, даць яму магчымасць для самарэалізацыі», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Учора па традыцыі ў межах фестывалю прайшлі мерапрыемствы пад эгідай Саюзнай дзяржавы. У сядзібе, якая належала славетнаму мастаку Рэліну, адбыўся пленар юных мастакоў з Расіі і Беларусі, працавала школа юных журналістаў. Маленькія спевакі і танцоры паказалі клас... Ганаровым госцем стаў Дзяржаўны сакратар Саюзнай дзяржавы Рыгор Рапота.

Дарэчы, падчас яго сустрэчы са старшынёй Віцебскага аблвыканкама Мікалаем Шарстнёвым сярэд іншага абмяркоўвалася магчымасць стварэння на базе віцебскіх музеяў Рэліна і Шагала культуралагічных адукацыйных цэнтраў. Вялі перамовай і наконкрэцізацыі праграмы развіцця лясной індустрыі, больш плённага супрацоўніцтва ў іншых напрамках вытворчасці...

СТАР 3

ЦЫТАТА ДНЯ

Аляксей БАГДАНАЎ, начальнік галоўнага ўпраўлення знешнеэканамічнай дзейнасці Мінсельгасхарча:

«Беларусь па выніках 2015 года плануе атрымаць вырुकты ад экспарту сельгаспрадукцыі не ніжэй за леташні ўзровень. Сітуацыя на расійскім рынку, безумоўна, паўплывала ў тым ліку і на мяса-малочную галіну Беларусі. Цэны на мясную прадукцыю знізіліся прыкладна на 10%, на малочную — на 20-30% да ўзроўню мінулага года. І калі сёлета за пяць месяцаў мы нарасцілі аб'ёмы паставак малака ў натуральным выражэнні, то ў грашовым неабдыраем 20%. Разам з тым у апошні час растуць аб'ёмы паставак малака ў Расію. Нагадаю, што ў 2014-м наша краіна экспартавала сельгаспрадукцыі і прадуктаў харчавання на \$5,6 млрд».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 11.07.2015 г.

Долар ЗША	15391,00	▼
Еўра	17046,00	▼
Рас. руб.	270,27	▲
Укр. грыўня	701,18	▼

Падаткі

НОВАЯ СТАЎКА ДЛЯ АГРАСЯДЗІБ

Для ўладальнікаў гэтага бізнесу плануець выкарыстанне дыферэнцыраванай стаўкі падатку.

Цяпер разглядаецца пытанне аб павелічэнні памеру збору, калі адпаведныя змяненні і дапаўненні будуць унесены ва ўказ №372. Нагадаю, што з 2006 года стаўка збору для суб'ектаў аграпрамысловы складзе адну базавую велічыню (180 тысяч рублёў) у год. Сёння эксперты падатковай галіны лічаць, што памер стаўкі таго збору неабходна ўзвясці з узроўнем даходаў, якія атрымліваюць гаспадары сядзіб ад аказання паслуг у сферы аграпрамысловы. Разам з тым, у гэтых суб'ектах ёсць пэўныя пераферэнцы, якія замацаваны ўказам №372 і дзейнічаюць да 2021 года. Таму павышэнне стаўкі не павінна істотна паўплываць на даходнасць такога бізнесу і прывесці да зніжэння зацікаўленасці суб'ектаў аграпрамысловы ў развіцці гэтай сферы.

СТАР 2

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

Грэцыя пагадзілася на больш радыкальныя рэформы

Урад Грэцыі прапанаваў міжнародным крэдыторам план больш радыкальных рэформаў, накіраваных на аздаравленне дзяржаўных фінансаў, у абмен на саступкі з іх боку і фінансаванне на суму ў 53,5 млрд еўра да сярэдзіны 2018 года. Сярэд прапанаваных захадаў — павышэнне падатку на судажодныя кампаніі і адмена да канца 2016 года льгот на падатку на дабаўленую вартасць для грэчаскіх астравоў.

Афіны таксама маюць намер павялічыць да 23% ПДВ для рэстаранаў і да 13% — для аўтаў, прапануючы павысіць у 2015 годзе падаткі на прыбытак карпарацый, павялічыць падаткі на прадметы раскошы і неадкладна ўвесці падаткі на тэлевізійную рэкламу. Мяркуюцца ў 2016 годзе падняць «салідарную надбаўку» да падаходнага падатку, каб узмацніць прагрэсіўны характар сістэмы. План бюджэтнай эканоміі прадугледжвае скарачэнне выдаткаў на абарону на 300 млн еўра да канца 2016 года. Новыя прапановы таксама ўключаюць абавязальнасць правесці пенсійную рэформу і скласці графік прыватызацыі дзяржаўнай маёмасці. Урад Аляксіса Цыпраса абяцае абмежаваць права датэрміновага выхаду на пенсію і дацягнуць за кошт пенсійнай рэформы эканоміі выдаткаў у памеры 1% ВУП у 2016 годзе.

Здзелка з Іранам блізка да правалу

Перамовы Ірана і кіраўнікоў МЗС «шасціркі» (Расія, Кітай, ЗША, Вялікабрытанія, Францыя, Германія) могуць значна зацягнуцца або зусім завяршыцца правалам, нягледзячы на зробленыя напярэдадні аптымістычныя заявы пра тое, што тэкст пагаднення гатовы на 98%. Іранскі бок скарыцца, што Захад ухільяецца ад абяцання адмяніць усе санкцыі ў дачыненні да Тэгерана. На паведамленнях аб зацягванні здзелкі растуць цэны на нафту. Асноўнай перашкодай для падпісання тэксту пагаднення стала пазіцыя Захаду па з'яўленні эмбарга, заявіў намеснік міністра замежных спраў Ірана Сеід Араччы.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Недахоп адукацыі памяншае працягласць жыцця

Негатыўны бок эфекту такі ж моцны, што і ў курэння, пішаша. The Daily Mail. Эксперты вывучылі даныя людзей, якія нарадзіліся ў 1925, 1934 і 1945 гадах, каб зразумець, як узровень адукацыі ўплывае на верагоднасць смерці. Аказалася, людзі, якія не атрымалі вышэйшай адукацыі, пражывалі больш кароткае жыццё, нават калі ў разлік прымалі іншыя сацыяльныя фактары. Калі 2,5 мільёна чалавек памерлі ў ЗША ў 2010 годзе. Спецыялісты падлічылі, што прыкладна 5,8% смерцаў можна было б прадухіліць, калі б людзі, якія так і не скончылі школу, усё ж атрымалі дыплом аб сярэдняй адукацыі. Такой жа колькасці смерцаў атрымалася б пазбегнуць, калі б курцы адмовіліся ад шkodнай звычкі. Яшчэ 110068 чалавек засталіся б жыць, калі б скончылі ўніверсітэт са ступенню бакалаўра.

КОРАТКА

Экіпіроўка школьнікаў маладзых класаў абыдзеца бацькам у суму ад Вр1,5 млн да Вр5,8 млн, старшакласнікі — от Вр1,9 млн да Вр7 млн.

У Беларусі скарачэнняваны тарыфы на прыродны газ для некаторых індывідуальных прадпрыемстваў і юрыдычных асоб.

Урачыстае адкрыццё выставкі рэспрадукцыі карцін знакамітага беларускага мастака Івана Хруцкага адбылося ў будынку муніцыпалітэта штата Гаўс у бразільскім горадзе Гаўяня.

Трэці спецыялізаваны кірмаш стокавых нехарчовых тавараў адбудзецца каля Палаца спорту 8-9 жніўня.

У эстонскім Таліне стартаваў чэмпіянат Еўропы-2015 па лёгкай атлетыцы сярод моладзі (U-23). У першы дзень спартсменка зборнай Беларусі Вікторыя Колб заваявала «золата» ў штурханні ядра.

Сяргей СЕЛЯХ з дачкой Ульянай.

ЗАСНУЦЬ У МЯДОВЫМ ВОДАРЫ

У аграпрэмія «Гаенскія вытокі» ў вёсцы Гаўна Лагойскага раёна гаспадары ўжо не першы год займаюцца мёдам і вядуць эксурыі на пчалыніку, паказваючы турыстам «вытворчасць» гэтага карыснага ласунку, праводзячы свае саблы лікбез для многіх гарадскіх і нават вясковых жыхароў. А з нядаўняга часу гаспадары аграпрэміі вырашылі парадаваць сваіх наведвальнікаў: на іх мядовым падворку з'явіўся новы від аздаравленчага адпачынку — «сон на вулках». У Беларусі гэты від тэрапіі толькі пачынае прыжывацца, у той час як на Украіне і ў Расіі п'чол даўно выкарыстоўваюць і ў медыцыне, і ў аздаравленні. Тры драўляныя дамкі на тры месяцы ў кожным нагаводваюць сваімі дахамі піраміды — так спраектаваў іх сам гаспадар і, дарэчы, наш даўні падпісчык Сяргей Селях.

СТАР 3

Соцыум

НА 1000 МУЖЧЫН — 1047 ЖАНЧЫН

прыпадае ў Беларусі ва ўзроставай групе ад 31 да 49 гадоў, паведамлілі карэспандэнту БЕЛТА ў Нацыянальным статыстычным камітэце.

Дапытлівы розум, аналізуючы ўбачанае на таблічках з назвамі вуліц, праспектаў і плошчаў нават Мінска, не кажучы ўжо пра гарады абласнога і раённага падпарадкавання, можа адчуць лёгкі эффект кагнітыўнага дысанансу — напрыклад, па вуліцы Гікалы назіраецца як мінімум тры варыянты напісання яе назвы: «вул. Гікалы», «вул. Гікала», «ул. им. Н.Ф. Гікало». І добра, калі прахожы аказваецца з мясцовых. А калі гаворка пра турыста з картаў у руцэ? Баюся, лёгкім здзіўленнем не абдысцеш. Чаму гэта адбываецца і як доўга будзе працягвацца — з гэтымі пытаннямі карэспандэнт БЕЛТА звярнулася да кансультанта ўпраўлення гадзэй і картаграфіі Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Ірыны Бародзіч.

На пытанне «Чаму?» адказ знайсці досыць хутка: таму што да 2010 года ў Беларусі пытанне найменняў географічных аб'ектаў (абласцей, гарадоў, вёсак, вуліц і г.д.) наогул заканадаўча не рэгулявалася. Гэта значыць, як на душу і на думку мясцовым органам улады клалася, так і атрымлівалася. У выніку маем тое, што маем: пераважна большасць найменняў на рускай мове, не маюць афіцыйных беларускіх эквівалентаў; адсутнічае аднастайнасці ў напісанні аднаго і таго ж наймення вуліцы ў розных крыніцах; з'яўленне варыянтнасці пры абазначэнні аднаіменных вуліц ў розных населеных пунктах. Стварыць сістэму быў закліканы закон «Аб назвах географічных аб'ектаў», прыняты 16 лістапада 2010 года, і інструкцыя аб парадку вядзення адраснай сістэмы, зацверджаная пастановай Дзяржаўнага камітэта па маёмасці ад 15 жніўня 2012 года.

«У моўным плане прыняцце закона стала спраўдай знакавай падзеяй сучаснай беларускай талпанікі. Грунтуючыся на канстытуцыйна замацаваным у краіне двухмоўні, ён вызначыў найменні географічным аб'ектам прысоваіваюцца на беларускай мове, з якой спосабам транслітарацыі перадаюцца на рускую мову, а ўліку падлягаюць на абедзюх дзяржаўным мовах», — патлумачыла Ірына Бародзіч.

Парламенцкі дзённік

Нявольніцкі суды і ці не пераходзіць да іх адбываецца закон? Па ініцыятыве Савета Рэспублікі, Палаты прадстаўнікоў ды іншых структур гэтыя пытанні абмеркавалі падчас «круглага стала». У ім узялі ўдзел юрысты-практыкі, старшын трацэйскіх судоў і трацэйскага суду, прадстаўнікі Міністэрства юстыцыі, Вярхоўнага Суда, пракуратуры, Адміністрацыі Прэзідэнта, вучоныя і, вядома, сенатары ды дэпутаты.

Закон «Аб трацэйскіх судах» уступіў у сілу ў 2012 годзе. Наша краіна прыняла яго адной з апошніх на постсавецкай прасторы. «Мы вырашылі паглядзець, як закон дзейнічае на практыцы, ці ёсць у ім хібы і недахопы. Мы бачым, што сёння не так шмат зарэгістравана трацэйскіх судоў і судзіўстваў», — гаворыць Лілія МАРОЗ, старшын Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве. На яе думку, важна правярць, ці няма пераходна «на заканадаўчым узроўні» ў стварэнні структур падобнага кшталту, і калі ёсць, то ўстараніць іх.

Лілія Францаўна падкрэслівае, што станаўчых бакі трацэйскага суду перавышаюць

Фота Анастасіі КІСІШЧУК.

Бародзіч. Да ўступлення дакумента ў сілу імяны вуліцам прывоіваліся на адной, часцей на рускай, мове. Таксама законам і інструкцыяй вызначаны іншыя асноўныя прынцыпы, якія тычацца найменняў географічных аб'ектаў.

Іншая справа — выпадкі, якія, як аказалася, да гэтага часу ні дзе не прапісаны. Напрыклад, найбольшую складанасць у спецыялістаў Талпанічнай камісіі пры Савеце Міністраў (займаецца каардынацыяй дзейнасці па фарміраванні адраснага падыходу да выяўлення, нармалізацыі, прывясення найменняў географічным аб'ектам і іх

Талпанічнай камісіі было вырашана, што назвы вуліц у гонар слаўных асоб павінны складацца з імя і прозвішча ва ўсіх выпадках

перайменавання, дзяржаўнаму ўліку і выкарыстанню найменняў географічных аб'ектаў) выклікалі назвы, якія былі прысвоены вуліцам у гонар выдатных асоб: грамадска-палітычных дзеячаў, дзеячаў культуры і мастацтва. Дзейнае заканадаўства не задавальняе ўсе выпадкі, магчымыя пры выбары назвы, пакаідае варыянтнасць напісання. Інструкцыя дапускае найменне, якое складаецца з аднаго прозвішча: пр. Ракасоўскага, вул. Мендзялеева; з імя і прозвішча: вул. Адама Шэмета, вул. Івана Навуменкі; з прозвішча і ініцыялаў: вул. Маслакова Д.А.; з сванэння, прафесіі або пасады і прозвішча: вул. Акадэміка Красіна, вул. Лейтэнанта Кіжаватава.

Прааналізаваўшы існуючыя праблемы, спецыялісты зрабілі некалькі ключавых заключэнняў. Так, выкарыстанне ў назве

толькі прозвішча выдатнай асобы магчыма не ва ўсіх выпадках. Па словах Ірыны Бародзіч, гэта тычыцца ў першую чаргу двуххасонных найменняў: вул. Бяды (у гонар генерал-лейтэнанта авіяцыі СССР Леаніда Бяды), вул. Орды (у гонар мастака і кампазітара Напалеона Орды). Акрамя таго, выкарыстанне з прозвішчам ініцыялаў значна абцяжарвае найменне, часта не несучы інфарматыўнасці: вул. Пальвінскай С.Т. (Соф'я Тарасаўна, Герой Сацыялістычнай Працы), вул. С.А. Ясеніна (Сяргей Аляксандравіч, паэт). Таксама ініцыялы могуць стаць дадатковай крыніцай памылкаў у выпадках, калі яны маюць розныя формы напісання на беларускай і рускай мовах: вул. Сазонава Я.С. (Ягор Сяргеевіч), Ірына Бародзіч адзначыла і тое, што ўжыванне прозвішча выдатнай асобы са званнем або пасадай прыбуляе пытанні: хто варта называцца рэгалі, што павінна быць паказанай у назве, калі чалавек быў шматбакова адораным і правыі сябе ў розных галінах грамадска-палітычнага ці культурнага жыцця?

Спецыялісты Талпанічнай камісіі прышлі да высновы, што выкарыстанне ў назве імя і прозвішча выдатнай асобы ў поўнай меры адпавядае праграмаваным уніфікацыі талпанічнай сістэмы ўнутры населеных пунктаў, служыць адукацыйна-выхаваўчым мэтам, дазваляе ідэнтыфікаваць асобу, у гонар якой названа вуліца. З практычнага пункту гледжання выкарыстанне ў назве імя, прычым на першым месцы, неабходна для правільнага напісання прозвішча на рускай і беларускай мовах, даламагае пазбег-

ням, што яшчэ не ўсе ведаюць пра закон і яго практычнае прымяненне. Усе прывыклі, што ёсць дзяржаўныя суды, і да трацэйскіх пакуль няма дастатковага даверу. Таму трэба раскаваць людзям пра альтэрнатыўныя магчымасці, — кажа Віктар КАМЯНКОЎ, старшын Міжнароднага арбітражнага (трацэйскага) суда «Палата арбітраў пры Саюзе юрыстаў», старшын грамадскага аб'яднання «Беларускі рэспубліканскі саюз юрыстаў». Для параўнання ён раскавае, што на Захадзе, у тым ліку ў Злучаных Штатах Амерыкі, трацэйскія суды моцна разгрукваюць дзяржаўнае. Спраўды, у ШСА 60% камерцыйных спрэчак вырашаюцца ў першай з дзюх сістэм.

— Мы сабраліся за круглым сталом, каб высветліць, якія праблемы выклікае закон у правакарэктарыяку, — патлумачыў Вадым ПАТАУ, дырэктар Нацыянальнага цэнтра заканадаўства і прававых даследаванняў Рэспублікі Беларусь. — Тым больш што Савет Рэспублікі вступіў у ініцыятыўай аб распрацоўцы судносных змен і дапуўненняў у закон «Аб трацэйскіх судах», якія плануецца разгледзець у якасці законапраекта ў наступным годзе.

Рост уплыў і цікавасці да дзейнасці арганізацыі можна праілюстраваць таксама шматлікімі заяўкамі на набывіццё статусу партнёра па дыялогу да назіральніцкай афісы ў рамках арганізацыі з партнёра па дыялогу да назіральніцкай афісы ў рамках арганізацыі ў будучыні па ўзаемадзеянні з Нью-Дэлі і Карачы.

Рост уплыў і цікавасці да дзейнасці арганізацыі можна праілюстраваць таксама шматлікімі заяўкамі на набывіццё статусу партнёра па дыялогу. У рамках уфумскага саміту ШАС былі ўхвалены чатыры з іх — Азербайджан, Арменія, Камбоджа і Непал. Зноў жа сімвалічна, што партнёрамі ШАС сталі Арменія і Азербайджан у адносінах паміж якімі, які паміж Індыяй з Пакістанам, існуючыя праблемы. Хацелася б верыць, што ў рамках ШАС атрымаецца знізіць і граду напружанасці паміж імі. І прыклад міратворчай місіі Беларусі па вырашэнні ўкраінскага крызісу, несумненна, будзе мець значэнне для рэалізацыі гэтай высакароднай мэты.

Сяргей КІЗІМА, доктар палітычных навук.

нучу граматычных памылак. «Згодна з правіламі арфаграфіі, прозвішча, якое заканчвалася на літару «о» не пад націскам у рускай мове, на беларускую мову перадаецца як «і», калі гаворка ідзе пра мужчыну: ул. Алеся Асіпенкі — вул. Алеся Асіпенкі; і як «а», калі пра жанчыну: ул. Паліны Асіпенкі — вул. Паліны Асіпенкі; прозвішча, якое ў назоўным склоне заканчвалася на літару «к», у родным склоне перадаецца праз «ка», калі гаворка ідзе пра мужчыну: ул. Олега Ільончыка — вул. Олега Ільончыка; і як «к», калі пра жанчыну: ул. Ірыны Ільончык — вул. Ірыны Ільончык; прозвішча, якое заканчвалася на «віч/віч», не скланяецца, калі гаворка ідзе пра жанчыну: вул. Ірыны Багдановіч — ул. Ірыны Багдановіч; скланяецца, калі гаворка ідзе пра мужчыну: вул. Максіма Багдановіча — ул. Максіма Багдановіча», — нагадала Ірына Бародзіч.

У выніку Талпанічнай камісіі было вырашана, што назвы вуліц у гонар слаўных асоб павінны складацца з імя і прозвішча ва ўсіх выпадках (вул. Івана Шамякіна); псеўданіма (вул. Кузьмы Чорнага, вул. Кандрата Крапівы). Скарачэнне псеўданіма не дапускаецца (правільна пл. Яўба Коласа, а не пл. Я. Коласа). Таксама не дапускаецца паралельнае выкарыстанне псеўданіма выдатнай асобы і яе сапраўднага імя і прозвішча ў межах аднаго населенага пункта (вул. Цішка Гартнага і вул. Дзмітрыя Жылуновіча). Акрамя таго, вырашана цалкам адмовіцца ад выкарыстання ініцыялаў і званняў у назвах (вул. Дзмітрыя Маслакова, а не вул. Маслакова Д.А.; прасп. Францыска Скарыны, а не прасп. Ф. Скарыны; вул. Леаніда Бяды, а не вул. генерал-лейтэнанта авіяцыі СССР Бяды). «На падставе рашэння Талпанічнай камісіі рыхтуюцца адпаведныя змены ў інструкцыі, і яны павінны будучы выконвацца адносна найменняў новых вуліц, а таксама перайменавання існуючых. Прынятае рашэнне аднастайнае прывясення найменняў вуліцам упарадкаваць аднасную сістэму Беларусі і, як мы спадзяемся, знойдзе станаўчыя водгук з боку грамадзян і замежных гасцей», — адзначыла Ірына Бародзіч.

У выніку Талпанічнай камісіі было вырашана, што назвы вуліц у гонар слаўных асоб павінны складацца з імя і прозвішча ва ўсіх выпадках (вул. Івана Шамякіна); псеўданіма (вул. Кузьмы Чорнага, вул. Кандрата Крапівы). Скарачэнне псеўданіма не дапускаецца (правільна пл. Яўба Коласа, а не пл. Я. Коласа). Таксама не дапускаецца паралельнае выкарыстанне псеўданіма выдатнай асобы і яе сапраўднага імя і прозвішча ў межах аднаго населенага пункта (вул. Цішка Гартнага і вул. Дзмітрыя Жылуновіча). Акрамя таго, вырашана цалкам адмовіцца ад выкарыстання ініцыялаў і званняў у назвах (вул. Дзмітрыя Маслакова, а не вул. Маслакова Д.А.; прасп. Францыска Скарыны, а не прасп. Ф. Скарыны; вул. Леаніда Бяды, а не вул. генерал-лейтэнанта авіяцыі СССР Бяды). «На падставе рашэння Талпанічнай камісіі рыхтуюцца адпаведныя змены ў інструкцыі, і яны павінны будучы выконвацца адносна найменняў новых вуліц, а таксама перайменавання існуючых. Прынятае рашэнне аднастайнае прывясення найменняў вуліцам упарадкаваць аднасную сістэму Беларусі і, як мы спадзяемся, знойдзе станаўчыя водгук з боку грамадзян і замежных гасцей», — адзначыла Ірына Бародзіч.

У выніку Талпанічнай камісіі было вырашана, што назвы вуліц у гонар слаўных асоб павінны складацца з імя і прозвішча ва ўсіх выпадках (вул. Івана Шамякіна); псеўданіма (вул. Кузьмы Чорнага, вул. Кандрата Крапівы). Скарачэнне псеўданіма не дапускаецца (правільна пл. Яўба Коласа, а не пл. Я. Коласа). Таксама не дапускаецца паралельнае выкарыстанне псеўданіма выдатнай асобы і яе сапраўднага імя і прозвішча ў межах аднаго населенага пункта (вул. Цішка Гартнага і вул. Дзмітрыя Жылуновіча). Акрамя таго, вырашана цалкам адмовіцца ад выкарыстання ініцыялаў і званняў у назвах (вул. Дзмітрыя Маслакова, а не вул. Маслакова Д.А.; прасп. Францыска Скарыны, а не прасп. Ф. Скарыны; вул. Леаніда Бяды, а не вул. генерал-лейтэнанта авіяцыі СССР Бяды). «На падставе рашэння Талпанічнай камісіі рыхтуюцца адпаведныя змены ў інструкцыі, і яны павінны будучы выконвацца адносна найменняў новых вуліц, а таксама перайменавання існуючых. Прынятае рашэнне аднастайнае прывясення найменняў вуліцам упарадкаваць аднасную сістэму Беларусі і, як мы спадзяемся, знойдзе станаўчыя водгук з боку грамадзян і замежных гасцей», — адзначыла Ірына Бародзіч.

У выніку Талпанічнай камісіі было вырашана, што назвы вуліц у гонар слаўных асоб павінны складацца з імя і прозвішча ва ўсіх выпадках (вул. Івана Шамякіна); псеўданіма (вул. Кузьмы Чорнага, вул. Кандрата Крапівы). Скарачэнне псеўданіма не дапускаецца (правільна пл. Яўба Коласа, а не пл. Я. Коласа). Таксама не дапускаецца паралельнае выкарыстанне псеўданіма выдатнай асобы і яе сапраўднага імя і прозвішча ў межах аднаго населенага пункта (вул. Цішка Гартнага і вул. Дзмітрыя Жылуновіча). Акрамя таго, вырашана цалкам адмовіцца ад выкарыстання ініцыялаў і званняў у назвах (вул. Дзмітрыя Маслакова, а не вул. Маслакова Д.А.; прасп. Францыска Скарыны, а не прасп. Ф. Скарыны; вул. Леаніда Бяды, а не вул. генерал-лейтэнанта авіяцыі СССР Бяды). «На падставе рашэння Талпанічнай камісіі рыхтуюцца адпаведныя змены ў інструкцыі, і яны павінны будучы выконвацца адносна найменняў новых вуліц, а таксама перайменавання існуючых. Прынятае рашэнне аднастайнае прывясення найменняў вуліцам упарадкаваць аднасную сістэму Беларусі і, як мы спадзяемся, знойдзе станаўчыя водгук з боку грамадзян і замежных гасцей», — адзначыла Ірына Бародзіч.

У выніку Талпанічнай камісіі было вырашана, што назвы вуліц у гонар слаўных асоб павінны складацца з імя і прозвішча ва ўсіх выпадках (вул. Івана Шамякіна); псеўданіма (вул. Кузьмы Чорнага, вул. Кандрата Крапівы). Скарачэнне псеўданіма не дапускаецца (правільна пл. Яўба Коласа, а не пл. Я. Коласа). Таксама не дапускаецца паралельнае выкарыстанне псеўданіма выдатнай асобы і яе сапраўднага імя і прозвішча ў межах аднаго населенага пункта (вул. Цішка Гартнага і вул. Дзмітрыя Жылуновіча). Акрамя таго, вырашана цалкам адмовіцца ад выкарыстання ініцыялаў і званняў у назвах (вул. Дзмітрыя Маслакова, а не вул. Маслакова Д.А.; прасп. Францыска Скарыны, а не прасп. Ф. Скарыны; вул. Леаніда Бяды, а не вул. генерал-лейтэнанта авіяцыі СССР Бяды). «На падставе рашэння Талпанічнай камісіі рыхтуюцца адпаведныя змены ў інструкцыі, і яны павінны будучы выконвацца адносна найменняў новых вуліц, а таксама перайменавання існуючых. Прынятае рашэнне аднастайнае прывясення найменняў вуліцам упарадкаваць аднасную сістэму Беларусі і, як мы спадзяемся, знойдзе станаўчыя водгук з боку грамадзян і замежных гасцей», — адзначыла Ірына Бародзіч.

У выніку Талпанічнай камісіі было вырашана, што назвы вуліц у гонар слаўных асоб павінны складацца з імя і прозвішча ва ўсіх выпадках (вул. Івана Шамякіна); псеўданіма (вул. Кузьмы Чорнага, вул. Кандрата Крапівы). Скарачэнне псеўданіма не дапускаецца (правільна пл. Яўба Коласа, а не пл. Я. Коласа). Таксама не дапускаецца паралельнае выкарыстанне псеўданіма выдатнай асобы і яе сапраўднага імя і прозвішча ў межах аднаго населенага пункта (вул. Цішка Гартнага і вул. Дзмітрыя Жылуновіча). Акрамя таго, вырашана цалкам адмовіцца ад выкарыстання ініцыялаў і званняў у назвах (вул. Дзмітрыя Маслакова, а не вул. Маслакова Д.А.; прасп. Францыска Скарыны, а не прасп. Ф. Скарыны; вул. Леаніда Бяды, а не вул. генерал-лейтэнанта авіяцыі СССР Бяды). «На падставе рашэння Талпанічнай камісіі рыхтуюцца адпаведныя змены ў інструкцыі, і яны павінны будучы выконвацца адносна найменняў новых вуліц, а таксама перайменавання існуючых. Прынятае рашэнне аднастайнае прывясення найменняў вуліцам упарадкаваць аднасную сістэму Беларусі і, як мы спадзяемся, знойдзе станаўчыя водгук з боку грамадзян і замежных гасцей», — адзначыла Ірына Бародзіч.

У выніку Талпанічнай камісіі было вырашана, што назвы вуліц у гонар слаўных асоб павінны складацца з імя і прозвішча ва ўсіх выпадках (вул. Івана Шамякіна); псеўданіма (вул. Кузьмы Чорнага, вул. Кандрата Крапівы). Скарачэнне псеўданіма не дапускаецца (правільна пл. Яўба Коласа, а не пл. Я. Коласа). Таксама не дапускаецца паралельнае выкарыстанне псеўданіма выдатнай асобы і яе сапраўднага імя і прозвішча ў межах аднаго населенага пункта (вул. Цішка Гартнага і вул. Дзмітрыя Жылуновіча). Акрамя таго, вырашана цалкам адмовіцца ад выкарыстання ініцыялаў і званняў у назвах (вул. Дзмітрыя Маслакова, а не вул. Маслакова Д.А.; прасп. Францыска Скарыны, а не прасп. Ф. Скарыны; вул. Леаніда Бяды, а не вул. генерал-лейтэнанта авіяцыі СССР Бяды). «На падставе рашэння Талпанічнай камісіі рыхтуюцца адпаведныя змены ў інструкцыі, і яны павінны будучы выконвацца адносна найменняў новых вуліц, а таксама перайменавання існуючых. Прынятае рашэнне аднастайнае прывясення найменняў вуліцам упарадкаваць аднасную сістэму Беларусі і, як мы спадзяемся, знойдзе станаўчыя водгук з боку грамадзян і замежных гасцей», — адзначыла Ірына Бародзіч.

Добрая навіна

АБНОЎКІ ДЛЯ ВУЧНЯЎ У Мінску пачалі працаваць 15 школьных базараў

Пашыраны асартымент адзення, абытку і школьна-лісьмовых тавараў можна знайсці з 10 ліпеня па 10 верасня ў 50 магазінах горада, яшчэ 385 арганізацыі гандлю харчовай і нехарчовай сеткі рэалізуюць асобныя віды канцэлярыі і папярова-чыстых тавараў для школьнікаў. Таксама сёння ў сталіцы пачалі працаваць 15 школьных базараў, а ў жніўні адкрыюцца яшчэ дзесяць. Для зручнасці пакупнікоў у магазінах аформлена 70 куткоў для першакласнікаў, паведамляе БЕЛТА.

Арганізацыі гандлю сталіцы гатовы забяспечыць пакупнікоў шырокім асартыментам тавараў для школьнікаў, ёсць неабходныя запасы, а прамысловыя прадпрыемствы рэспублікі прадаўжаюць пастаўкі ў адпаведнасці з заключанымі дагаворамі.

У ліпені-жніўні ў Мінску заплававана прадэсі больш як 120 выставак-продажаў і пашыраных продажаў, 25 дэманстрацыі мадэляў адзення, абытку, школьнай галантарэі з удзелам прадпрыемстваў-вытворцаў, уручэннем прызоў і падарункаў. З 21 па 30 жніўня на экспазіцыйных плошчах Нацыянальнага выставачнага цэнтра «Бел-экспа» адбудуцца 9-я міжнародная спецыялізаваная выстаўка-кірмаш тавараў і паслуг для дзяцей «Нашым дзецям» і 16-я спецыялізаваная выстаўка-кірмаш «Прывітанне, школа!». Па традыцыі ў канцы жніўня, калі адзначаецца найбольшая актыўнасць пакупнікоў, на пляцоўцы каля Палаца спорту пройдзе мераца «Прывітанне, школа-2015!», у якой прымуць удзел арганізацыі-вытворцы, гандлёвыя арганізацыі нехарчовай і харчовай сеткі, прадпрыемствы грамадскага харчавання.

ІНФЛЯЦЫЯ ў ЧРВЕНІ 0,7%

Харчовыя тавары за мінулы месяц падаржалі на 0,3%, а цэны на нехарчовыя павялічыліся за чэрвень на 1%. Пра гэта паведамліў у Нацыянальным статыстычным камітэце.

Спецыялісты адзначаюць, што за гэты час цэны і тарыфы платных паслуг павялічыліся на 1,3%. Найбольш падаржалі (адразу на 10%) паслугі дашкольных устаноў. Не зусім лагічная тэндэнцыя назірлася па пазіцыі харчовых тавараў, дзе за чэрвень гародніна патаннела на 16%, а бульба наадварот падаржалла на 22%.

Базавы індэкс спажывецкіх цэн, які выклікае змяненні цэн на асобныя тавары і паслугі, што рэгулююцца дзяржавай, а таксама на тавары сезоннага характару, у чэрвені ў параўнанні з маем склаў 100,9%.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

НАША ПРАДУКЦЫЯ — У ЛІЗІНГ

Гомельшчына будзе пашырць супрацоўніцтва з Італіяй ва ўсіх сферах. Пра гэта ішла гаворка на сустрэчы старшын Гомельскага аблвыканкама Уладзіміра Дворніка з паслом Італіі ў Беларусі Стэфана Францавіча.

Дарэчы, адразу пасля Чарнобыльскай катастрофы менавіта Італія адной з першых прапанавала арганізацыю адраўнення беларускіх дзецей ў сваёй краіне. Супрацоўніцтва ў гуманітарнай сферы працягваецца і дагэтуль, але яе цяпер не менш важнымі аб'ектамі стаюць зноўна аднаўляемыя праекты ў бізнесе.

На тэрыторыі вобласці зарэгістравана дзевяць прадпрыемстваў з італьянскім капіталам. Дарэчы, яшчэ адно было адкрыта падчас візіту высокага гоця ў рэгіён. Стэфана Бянікі прыняў удзел у цырымоніі адкрыцця новага офіса ЗТАА «Мікра Лзінг». Выплатам адзначыў, што кампанія, якая працуе ў краіне з 2009 года, уносіць важкі ўклад у развіццё эканамічных сувязяў паміж рэгіёнамі. У Гомелі цяпер размешчаны галаўні офіс кампаніі, а ў Мінску, Гродне, Брэсце і Магілёве — прадстаўніцтвы. Спецыялізацыя кампаніі — лізінгавыя паслугі без дадатковых закладных абавязальстваў на рэалізацыю і набывіццё транспарту, абсталявання, іншай маёмасці. Набываць у лізінг можна толькі беларускую прадукцыю. За час работы на рынку Беларусі таварыства «Мікра Лзінг» пералічыла ў бюджэт каля Вр10 млрд у якасці падаткаў.

Старшын Гомельскага аблвыканкама Уладзімір Дворнік лічыць, што да наступных магчымых прыярэтэтаў у пашырэнні эканамічных сувязяў з Італіяй можна аднесці сельскую гаспадарку, перапрацоўчы галіну, турызм. Новы імпульс супрацоўніцтва павінна даць павязка прадстаўнікоў Гомельшчыны на Сусветную выстаўку ЭКСПА-2015 у Мілан.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. astashkevich@zviazda.by

ЦЫГАРЭТЫ ЛЯ НЁМАНА

Ноччу на беразе Нёмана ў Гродзенскім раёне пагранічны нарад выявіў аўтамабіль «УАЗ» — без кіроўцы, але з зусім нятаным грузам.

У салоне транспартнага сродку аказалася 100 каробак з тытунёвай прадукцыяй — увогуле 50 тысяч пачкаў цыгарэт. Кошт падакцызнага тавару і аўтамабіля ацэнены ў 460 мільёнаў рублёў.

Варта нагадаць, што з 23 ліпеня сёлетняга года змяняецца парадак перамяшчэння па тэрыторыі пагранічнай зоны альбо пагранічнай паласы і захоўвання ў яе межах тавараў. У прыватнасці, там будзе забаронена перамяшчаць і захоўваць больш за тысячу грамаў тытуню ці іншых тытунёвых вырабаў тым, хто не мае права на ажыццяўленне аптовага, рознічнага гандлю гэтай прадукцыяй альбо яе захоўванне. Забарона распаўсюджваецца ў тым ліку на індывідуальныя прадпрыемальніцтва. Нават пры адсутнасці прыкмет незаконнай прадпрыемальніцкай дзейнасці папушальніцка пакараюць штрафам у памеры ад 10 да 50 базавых велічынь з кафікацыяй тытунёвых вырабаў, пра што папярэджвае прэс-цэнтр Дзяржаўнага пагранічнага камітэта Беларусі.

Барыс ПРАКОПЧЫК. prakopchik@zviazda.by

МОЙ БАЛКОН НЕ З КРАЮ

Відэаздымка, якую зрабіла са свайго балкона гамяльчанка, дапамагла хутка знайсці хулігану, расказалі ў прэс-службе УУС Гомельскага аблвыканкама.

Валенціна Таліянна займаецца развядзеннем джаржарных сабак. Яна рыхтавалася да кіналагічнай выставы і планавала правесці дадатковую тэрыроўку з фіксацыяй на фотаапарат. Некажаня жанчына пачула ляжку з вуліцы. Жанчына выйшла на балкон і убачыла п'яных, якія кідалі камяні ў вокны дома.

У гэты момант на ганак выйшла маладая студэнтка. Шкло пачало паляць у тым ліку і на дзіцячую калыска, якую прымала маладая маці. Двое мужчын з суседняга падзеда вырашылі афатаграфіраваць хулігану. Тым кінулі біцца. Вось гэтую бойку і зняла Валенціна Уладзіміраўна — каб у правахоўнікаў былі доказы. Яшчэ адна суседка ў гэты момант выклікала міліцыю. Пасля гэтага неадэкватныя грамадзяне пакінулі збытых ахвяр і ўціклі.

Валенціна Таліянна расказала следча-аператыўнай групе пра здарэнне і прадставіла відэазнішчэнне індывіду. Аператыўнікі пазналі аднаго са злачынцаў і на працягу сутак хулігану затрымаў. Учынкам гамяльчанкі не застаўся незаўважаным. Намеснік начальніка УУС Гомельскага аблвыканкама Андрэй СЕРАФІМАВІЧ уручыў ёй падзяку і грашовую ўзнагароду. Дарэчы, яе жанчына паабяцала перадаць на лячэнне хворых дзецей.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. astashkevich@zviazda.by

70 гадоў 1945-2015 Вялікай Перамой ДАЧАКАЦЦА З ВАЙНЫ

3 розніцай у некалькі дзён у Чавусах і Клічаве перапахавалі савецкіх воінаў, палеглых падчас Вялікай Айчыннай

Амаль тры тыдні пошукавікі з Арзамаса, 52-га асобнага спецыялізаванага батальёна Узброеных Сіл Беларусі, чавускай пошукавай групы «Братэрства» і абласнога ваенна-патрыятычнага клуба «ВІККРУ» працавалі на месцы былых баёў у вёсках Халмы, Загоранка і Дужайка Чавускага раёна. Там, дзе, па сведчаннях відэаопачы, былі пахаваны чырвонаармейцы. Расіянэ ўжо чацвёрты год прыязджаюць у гэтыя мясціны, дзе калісьці зямля гарэла ад жорсткіх кровапралітных баёў. Менавіта тут у першыя дні вайны амаль цалкам палегла першае фарміраванне 160-й Горкаўскай стралковай дывізіі. У снежні 2012 года па ініцыятыве прадстаўніцтва Ніжгародскай вобласці на чыгуначным вакзале ў Чавусах быў усталяваны памятник знак — менавіта тут больш за 70 гадоў таму высадзіліся байцы гэтай дывізіі.

На гэты раз падняты астатні 11 салдат (на жаль, іх імёны невядомыя). З усімі воінскімі ўшанаваннямі яны перапахаваны на месцы брацкай магілы ў Чавусах.

— За ўвесь час супрацоўніцтва з арзамаскімі пошукавікамі атрымалася знайсці і перапахавалі астатні 104 байцоў, — кажа галоўны спецыяліст аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Чавускага райвыканкама Ганна ШЧАРБІНА. — Усе яны, акрамя двух, невядомыя. Знаходзілі або пашкоджаныя медальёны, або незапоўненыя. Сярод салдатаў было дрэннай прыкметай упісваць туды свае імёны, баяліся наклікаць смерць.

Да слёз кранальным атрымалася перапахаванне экіпажа бамбардзіроўшчыка «ІЛ-4», збітага немцамі ў кастрычніку 1943-га ў Клічавым раёне. У той вясенні дзень з бою не вярнуліся борт-радцы, гвардыі старшыня Вячаслаў Хайлоў, і паветраны стралок, гвардыі малодшы сяржант Хакім Музафарав. На перапахаванне прыехалі іх родныя з Масквы і Ташкента. І было відаць, як ім дагэтуль баліць.

— Вячаславу Хайлову было 23 гады, калі ён у якасці паветранага стралка двухматарнага

быццам нагадваючы: беражыце мір, ён такі крохкі.

«Дзякую тым, хто прыклаў свае рукі і сэрца да таго, каб вярнуць імя нашага суродзіча з небыцця», — гэтыя словы родныя загінулага Хакіма Музафарова адрасавалі ўсім — і пошукавікам, і прадстаўнікам мясцовай улады, і аўтарам помніка. Аб трагедыі ў п'ялаючым небе кастрычніка 43-га таксама нагадае памятник знак, усталяваны каля вёскі Межана — на месцы падзення бамбардзіроўшчыка.

«Звязда» неаднойчы пісала пра тое, якім цяжкім і няпростым быў шлях вяртання гераічнаму экіпажу імёнаў. Нагадаем толькі, што зрабілі гэта актывісты пошукавай групы «Ольса» і клуба «ВІККРУ», для якіх справа гонару — выправіць гістарычную несправядлівасць.

Знаходзілі або пашкоджаныя медальёны, або незапоўненыя. Сярод салдатаў было дрэннай прыкметай упісваць туды свае імёны, баяліся наклікаць смерць.

— За апошнія 3 гады мы паднялі 4 самалёты, устанавілі імёны членаў экіпажаў двух з іх, але выйшлі на сувязь з роднымі атрымалася толькі па адным, — уздымае кіраўнік клуба «ВІККРУ» Мікалай БАРЫСЕНКА. — Магчыма, гэта той выпадак, калі ў загінуўшых проста ўжо не засталася ніякай радні. Ёсць спадзяванні, што даведземся, як звалі лётчыкаў двух астатніх экіпажаў. І вельмі хочацца знайсці яшчэ і тых, хто, нягледзячы на дзесяцігоддзі невядомасці, усё яшчэ чакае сваіх родных з вайны.

Нэллі ЗІГУЛЯ. zigulya@zviazda.by

ТАМ, ДЗЕ ЗАПАЛЬВАЮЦА «ЗОРКІ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Як заўсёды, шыкоўным быў канцэрт «Саюзнага дзяржава запрашае... Злучаючы прастору і час». У ім бралі ўдзел Леанід Агудцін, Анжэліка Варум, Анатоль Ярмаленка і ансамбль «Сябры», салісты Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Рэспублікі Беларусь, дзіцячыя цыркавыя калектывы і іншыя. Адбылася прэм'ера гімна Саюзнай дзяржавы «Анёл над горадам Шагала».

Учора ж у межах фестывалю прайшоў «круглы стол» «Культура і мастацтва як крыніца развіцця духоўна-маральных каштоўнасцяў. Роля СМІ ў фарміраванні агульнай культурнай прасторы славянскіх народаў», арганізаваны Міністэрствам інфармацыі. Паколькі Выдавецкі дом «Звязда» меў да мерапрыемства непасрэднае дачыненне, у адным з найбольшых нумароў мы апублікуем падрабязны матэрыял аб дыскусіі, якая адбылася.

Сёння ж у фестывальным Віцебску правіць бал Дзень моладзі. У Год моладзі, які сёлета праходзіць у Беларусі, гэтая акцыя на «базары», як запэўнілі арганізатары, будзе вельмі маштабнай, крэатыўнай. Упершыню запрацьце «Маладзёжны

падворак». Там можна будзе прадаставаць стравы нацыянальнай кухні, азнаёміцца з фальклорам рэгіёнаў краіны: народнымі абрадамі, касцюмамі, гульнямі, побытам... Сярод удзельнікаў інтэрактыўнай экспазіцыі «Маладзёжны падворак» — канкурсанты праектаў «Уладар сяла», «100 ідэй для Беларусі», творчых конкурсаў, маладзёжых рамеснікі, майстры народных промыслаў, фермеры. Маладзёжная эстафета «Калейдаскоп гума-ру» — таксама прыемны сюрпрыз сёлета гэтаму.

У горадзе «базарнае» жыццё кіпіць. Можна набыць вырабы руч-

Фота Віталія ПІКОЦЬКА

ной работы ў горадзе майстроў, пры гэтым бясплатна паслухаць самадзейныя калектывы з розных краін. А мо нехта з іх стане славуцім? Вытворцы харчовай прадукцыі, каб рэкламаваць свой тавар, прадумляюць арыгінальныя «хадзі». Напрыклад, можна згуляць у шахкі з «малочкі», убачыць каўбасу даўжынёй некалькі метраў, хлебабулачныя вырабы вышыняй з чалавека...

Дарчы, ужо адбылося лёсаванне юных канкурсантаў (выступленні ўдзельнікаў дзіцячага музычнага конкурсу адбудуцца 11 і 12 ліпеня. Беларусь на конкурсе прадставіць юныя «зорчкі» Элеці і Стэфанія Сакалова). Па волі лёсу ў першы дзень Стэфанія выйдзе на сцэну пад нумарам 6, а Элеці дастаўся нумар 11. У другі дзень конкурсу пад 11-м нумарам выступіць ужо Стэфанія Сакалова, а Элеці будзе другой. Нагадаю, старшыня журы дзіцячага музычнага конкурсу — народны артыст Расіі, вядомы выканаўца і кампазітар, прадзюсар Дамітрый Малайка. Ён, звяртаючыся да дзяцей, падкрэсліў, што, калі камусяці не пащанце, не важна. Галоўнае — развіваць свой талент.

А калі будучы няўдачы, трэба не заклікацца, а пастарацца з новымі сіламі імкнуцца да запаветнай мэты — стаць «зоркай»...

Аляксандр ПУКШАНСКІ. pukshanski@zviazda.by

БЕЗ «ТАРПЕДА», АЛЕ З «ШАХЦЁРАМ»

Беларускія футбольныя клубы правялі паўторныя матчы 1-га кваліфікацыйнага раўнда Лігі Еўропы. І калі салігорскі «Шахцёр» прайшоў далей, жодзінскі «Тарпеда-БелАЗ» па суме дзвюх сустрэч не здолеў перамагчы албанскі «Кукесі».

Праблемы «аўтаматлібудаўнікоў» пачаліся яшчэ тыдзень таму ў Тыране, дзе падапечны Ігара Крывушэнікі наступілі камандзе з загадкавага горада Кукес з лікам 0:2. І ў Жодзіне «тарпедаўцы», на жаль, згулялі дэляка на найлепшым чынам з сапернікам, які толькі нядаўна выйшаў з адпачынку. Маторчык беларусы ўключылі літаральна напрыканцы сустрэчы, калі ўсё ж такі здолеў правесці шэраг нядарных атак на вароты албанцаў. Дзесці гасцей выратаваў галкіпер, а дзесці не абышлося без дапамогі фартуны. Між іншым, яны не здолеў рэалізаваць пенальці — удар адбіў варатар «чорна-белы». Падыняк так і завяршыўся з лікам 0:0.

— Хачу падзякаваць бальшышчыкам, якія прыйшлі падтрымаць каманду, гналі яе наперад два таймы. Спадзяюся, змест гульні не дужа засмуціў іх, — скажаў пасля матча Ігар Крывушэніка, галоўны трэнер футбольнага клуба «Тарпеда-БелАЗ». — Каманда хацела перамагчы, яна спрабавала, але для гэтага нам не хапіла дзесці крыху шанцавання, а дзесці — выканаўчага майстэрства. Што хлопцы маглі, яны зрабілі. Асабліва папрацьце гасосці не бачу сансу.

А вось салігорскі «Шахцёр» пацвердзіў статус фаварыта ў супрацьстаянні з «Гленавонам», трэцім камандай Паўночнай Ірландыі. У першым матчы «гарнякі» перамаглі з лікам 2:1, а ў другім, на хатняй арэне, былі больш перакананыя — 3:0. Трапнымі ўдарамі вызначыліся Аляксандр Юрэвіч, Мікалай Януш і Дамітрый Камароўскі. Цікава, што дзве перамоў ў еўракубах салігарчане атрымалі пасля змены галоўнага трэнера. Замест Сяргея Бароўскага каманду стаў трэнераваць яго былы асістэнт Сяргей Нікіфаранка (экс-гулец «гарнякоў»). Як прызнаўся нядаўна паўабаронца Міхал Афанасьев, атмасфера ў калектыве зараз цудоўная. А вось што пасля паўторнай сустрэчы з «Гленавонам» сказаў сам Нікіфаранка:

— Галоўнае, што дасягнуў станоўчага выніку. Асноўная асырота перад гульні была звязана з тым, ці будучы ў дастатковай фізічнай форме нашы футбалісты. У гэтым плане атрымалася нека аднавіцца, падысці да гульні ў больш-менш аптымальным стане. Галоўнае, перамаглі і здолелі прайсці першы раўнд. Рыхтуемся далей.

У другой стадыі апанентам «Шахцёра» стане аўстрыйскі «Вольфсберг», дэбютант еўракубакі. Першы матч пройдзе ў Салігорску ўжо 16 ліпеня, у адказ — 23-га.

Тарас ШЧЫРЫ. taras@zviazda.by

Ад прадзедаў...

«ДАРОЖНАЯ КАРТА» ДЛЯ ГІСТАРЫЧНАГА ПОМНІКА

Як яго захаваць і выкарыстаць пасля аднаўлення?

На чарговым пасяджэнні грамадскага Савета пры пракуроры Гродзенскай вобласці ішла гаворка аб захаванні гісторыка-культурнай спадчыны рэгіёна.

АДКАЗНАСЦЬ — НЕ ТОЛЬКІ ДЗЯРЖАЎНАЯ

— Мы сабраліся не для таго, каб спецыяльна кагосьці пакрытыкаваць, а каб прааналізаваць сітуацыю ў сферы аховы нашых гісторыка-культурных каштоўнасцей, пачуць меркаванні прадстаўнікоў грамадскасці. Бо не толькі дзяржава павінна ўзяць на сябе клопаты пра захаванне помнікаў даўніны. Нядаўна я быў прыемна здзіўлены ўбачаным на Навагрудчыне, дзе за кошт спонсарскіх сродкаў дабрачынным фондам «Лябчанскі замак» пад кіраўніцтвам яго заснавальніка Івана Плячынскага з удзелам валанцёраў праводзіцца рэстаўрацыя гістарычнага помніка, — зазначаў пракурор Гродзенскай вобласці Віктар МАРОЗАЎ.

Фота Вячаслава ВАНЮКЕВІЧА

не пазначаны ўмовы далейшага выкарыстання пакунікамі аб'ектаў, тэрміны аднаўлення і захаванне іх гістарычнага характэру. Не прадугледжаны штрафныя санкцыі ў выпадку парушэння дагаворных умоў, неналежага ўтрымання аб'ектаў. У выніку яны гадамі не выкарыстоўваюцца па прызначэнні, разбураюцца. Здраецца і так, што аб'екты, прададзеныя без умоў, страчаюць сваю гістарычную каштоўнасць і прывабнасць, бо служаць толькі асабістым інтарэсам новага ўласніка ці перапрадаюцца іншаму. Хаця павінны служаць беларускаму народу.

А ВОПЫТ — ПОБАЧ

Паважліваму стаўленню да аб'ектаў даўніны з пункту гледжання юрыдычных патрабаванняў зусім неабавязкова вучыцца за мяжой. Нядаўна, напрыклад, пасля неаднародных аўкцыёнаў з паніжэннем цаны нарэшце пашанцавала комплексу цалой сядзібы Багудзенкі (дом, які з'яўляецца помнікам драўлянага дойлідства, і парк) у гарадскім пасёлку Поразава Свіслацкага раёна. У дагаворы куплі-продажу прадугледжаны неабходныя ўмовы, стварылі, так бы мовіць, дарожную карту для гэтага аб'екта на перспектыву. Новы ўласнік (ТАА «Сарб'е») ужо распрацаваў і зацвердзіў праект зоны аховы і звярнуўся ў Міністэрства культуры для прызначэння навуковага кіраўніка па работах на гісто-

Пры гэтым, выстаўляючы патрабаванні для новага ўласніка, трэба ведаць меру, каб яго не адлудзіць. Бо галоўнае — захаваць гістарычны аб'ект.

скай і царкоўных колаў Беларусі, Расіі, Польшчы і Літвы.

— З боку царквы няма ніякага ціску альбо жадання, мінулыя навуковыя даследаванні, дамагчыся нейкай рэстаўрацыі. Ёсць усведамленне адказнасці за захаванне помніка на тым узроўні, якога патрабуе магчыма намінацыя храма ў спіс аб'ектаў Сусветнай спадчыны ЮНЕСКА. І вельмі прыемна бачыць сапраўдны клопат і падтрымку з боку нашай дзяржавы, — кажа Аляксандр Балоннікаў.

Здраецца і так, што аб'екты, прададзеныя без умоў, страчаюць сваю гістарычную каштоўнасць і прывабнасць, бо служаць толькі асабістым інтарэсам новага ўласніка ці перапрадаюцца іншаму.

Пры гэтым ёсць не толькі глабальныя пытанні, якія трэба вырашаць на падставе кваліфікаваных навуковых дыскусій, ацэнкі розных падыходаў да захавання помніка, але і «дробязі». Напрыклад, праблематычна з пад'ездам да храма. Па суботах там бывае 8-10 вялікіх экскурсійных аўтобусаў, ды яшчэ вяжельныя картэжы. Аднак рух транспарту няк не рэгулюецца і двум аўтобусам у сустрэчным кірунку адначасова не праецца, узнікаюць непрыемныя сітуацыі. Патрэбна такая дарожная схема, каб гэтага пазбегнуць.

Барыс ПРАКОПЧЫК. prakopchik@zviazda.by

У ТЭМУ

Ігар МАРТЫНЕНКА, загадчык кафедр грамадзянскага права і працэсу Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, доктар юрыдычных навук, аўтар першага ў краінах СНД падручніка «Прававая ахова гісторыка-культурнай спадчыны»:

— З 1 верасня сёлета года на юрыдычным факультэце нашага ўніверсітэта ўпершыню ў рэспубліцы будзе чытацца спецыяльны курс «Прававая ахова гісторыка-культурнай спадчыны». Студэнты не толькі даведваюцца аб асаблівасцях адпаведнага заканадаўства Беларусі і міжнародных прававых актаў, але і навукацца падрыхтоўцы працэсуальных дакументаў, напрыклад іскавых заяў у суд па кампенсацыі страт, прычыненых гісторыка-культурнай каштоўнасцю. Пры гэтым будучы выкарыстоўваюцца прыклады з практычнай дзейнасці па ахове такіх аб'ектаў у нашай краіне.

дзіны дастаткова, каб вярнуліся сілы і бадзёры настроі.

Нават не верыцца, што гэтыя ложкі з'яўляюцца звычайнай... накруткай вулейчыкаў (так кажа пра пчаліныя дамкі гаспадар сядзібы). Пад кожным ложкам па тры вулі, а гэта болей за трыста тысяч пчол. Насякомыя жывуць сваім заўсёдным пчаліным працоўным жыццём, не падазраючы, што сваёй лекавай энергіяй дапамагаюць людзям. Мядовы пах праз адтуліны, быццам эліксір, сончыца ў памяшканне, дае асалоду, з якой так лёгка засынаецца! Да таго ж, калі хочацца бліжэй пазнаёміцца з гэтым вірлівым жыццём пчол, можна, на мове пчалароў, «зрабіць падглядзіны» праз шклянныя акенцы.

На думку гаспадара, недадзёкі той час, калі на сеансы тэрапіі пад назвай «сон на вульях» пачнуць накіроўваць хворых дактары-рэабілітолагі. Канструкцыя збудаванняў прадумана такім чынам, каб унутрана прастора здымала нервовае напружанне, расслабляе, супакойвае, нармалізуе крывяны ціск. Адной гаворкі пчалароў, акрамя назарання за паводзінамі пчол і працы ў пчалыра, наведваюць невялікі, але досыць багаты і ўтульны этнаграфічны музей, маюць магчымасць пазнаёміцца з жывымі ваўкамі (яны тут у клетках), з в'етнамскімі свінкамі ў вальерах, з авечкамі на двухпавярховай верандзе, паласатка білінамі з мёдам і гарбатай з лугавых кветкаў. Цяпер яшчэ можна будзе паспрабаваць і не-

звычайную рэлаксацыю — пад пчалінае гулленне, на салодкім водары свежэга мёду.

— А чаму б і не паспрабаваць? Многія ж любяць спаць пад шум мора альбо дажджу, — кажа вядомы на Лагойшчыне майстар мядовай справы Сяргей Селях. — Сон на пчолах здымае нервовае напружанне, расслабляе, супакойвае, нармалізуе крывяны ціск. Адной гаворкі пчалароў, акрамя назарання за паводзінамі пчол і працы ў пчалыра, наведваюць невялікі, але досыць багаты і ўтульны этнаграфічны музей, маюць магчымасць пазнаёміцца з жывымі ваўкамі (яны тут у клетках), з в'етнамскімі свінкамі ў вальерах, з авечкамі на двухпавярховай верандзе, паласатка білінамі з мёдам і гарбатай з лугавых кветкаў. Цяпер яшчэ можна будзе паспрабаваць і не-

Фота Аляксандра ПУКШАНСКІ

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ»

30 июля 2015 г. проводит повторный открытый аукцион с условиями № 10-У-15 на право проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений)

Вид аукциона: открытый (на повышение начальной цены). Предмет аукциона: право проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений) на предоставляемом земельном участке...

Table with 9 columns: № предмета аукциона, Месторасположение земельного участка, Площадь земельного участка, Целевое назначение земельного участка, Начальная цена предмета аукциона, Сумма задатка, Расходы на подготовку документации, Наличие обременений, Ориентировочный размер убытков, Приращение изъятим земельному участку...

* Потери сельскохозяйственного производства подлежат пересчету, а также актуализации с учетом нормативов, действующих на дату их фактического возмещения и соответствующего уровня инфляции.

Аукцион состоится 30 июля 2015 года в 16 ч. 00 мин. по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ по объекту «Район жилой усадебной застройки деревни Зацень».

2-й пусковой комплекс, 1-я очередь строительства. Малозатяжные усадебные жилые дома по ул. Зацень», опубликованную в газете «Звезда» от 09.12.2014 г. №233(27843).

РУП «Белпочта» ОБЪЯВЛЯЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТЫХ ПОДРЯДНЫХ ТОРГОВ по выбору генеральной подрядной организации для строительства объекта «Строительство производственного здания по обмену и обработке авиапосадов на территории Национального аэропорта «Минск»».

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 10 августа 2015 года торгов по ПРОДАЖЕ ПУСТУЮЩЕГО ДОМА, расположенного на территории Лышчицкого сельского Совета Брестского района Брестской области в д. Сегеневщина, ул. Песчаная, 2

Table with 3 columns: № п/п, Местоположение пустующего дома, Начальная (стартовая) стоимость.

Торги будут проводиться 10 августа 2015 года в 10.00 по адресу: д. Новые Лышчицы Брестского района Брестской области, ул. Юбилейная, д. 6а, здание Лышчицкого сельсовета.

ООО «Правовая компания «Антикризисный консалтинг АСС ВУ» проводит открытый аукцион по продаже имущества ООО «ЕвроЛогоЛайн», находящегося в процедуре ликвидации.

Продавец: ООО «ЕвроЛогоЛайн» (г. Минск, УНП 191027557). Организатор торгов: ООО «Правовая компания «Антикризисный консалтинг АСС ВУ», для получения более подробной информации о товарах ООО «Реалимпорт» Вы можете обратиться по тел. 8 (017) 204 50 03, а также на сайт www.acc.by

Table with 7 columns: № лота, Описание предмета торгов, Начальная цена, без НДС, Ставка НДС, %.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ АУКЦИОННЫХ ТОРГОВ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ПОМЕЩЕНИЙ РУП «Брестское отделение Белорусской железной дороги»

Table with 4 columns: № лота, Наименование, местонахождение и характеристика объекта, Начальная цена продажи (руб.), Сумма задатка (руб.), Размер арендной платы в месяц.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации»

по поручению ОАО «Минский приборный завод» (продавец) ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ ОДНИМ ЛОТОМ ИМУЩЕСТВА:

Задаток 5% от начальной цены (588 603 000 бел. руб.) перечисляется на р/с № 3012108260016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015 государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Открытое акционерное общество «Дорожно-строительный трест № 3» сообщает о проведении внеочередного собрания акционеров, которое состоится 24 июля 2015 года в 11.00 по адресу: г. Могилев, ул. Космонавтов, 23.

ПОВЕСТКА ДНЯ: 1. Об избрании члена Наблюдательного совета ОАО «ДСТ № 3».

Бобруйское управление филиала «Центр «Белтехинвентаризация» оказывает услуги по: оценке имущества (недвижимости, транспорт, оборудование); организации и проведению аукционных торгов; инвентаризации и оценке зеленых насаждений

Table with 2 columns: Категория, Описание. Includes details about auction procedures, terms, and contact information for the Brest office.

Извещение о проведении 2 сентября 2015 г. торгов по продаже имущества, на которое обращено взыскание в счет неисполненного налогового обязательства, неуплаченных пеней

Table with 4 columns: № предмета торгов, Наименование, характеристика и местонахождение продаваемого имущества, Начальная цена, Размер задатка, бел. руб.

Балансодержатель (должник) – ОАО «УПТК» (Открытое акционерное общество «УПТК» производственный экологический комплекс), ул. Селицкого, 9, 220075, г. Минск.

ОАО «СТО КУЗОВОВ» Учетный номер платежника: 190632034 Адрес: Минская обл., Минский р-н, Направление ТЛЗ-4, 3-й пер. Монтажников, д. 3А-4а, к. 7

Table with 4 columns: Наименование показателей, Един. изм., С нач. год, За аналогичный период прошлого года.

Сведения о применении эмитентом в своем деятельности общество руководителем, в том числе: прочие доходы и расходы по текущей деятельности.

ИНФОРМАЦИЯ об открытом акционерном обществе и его деятельности по состоянию на 01 января 2014 г.

Table with 4 columns: Наименование показателей, Един. изм., С нач. год, За аналогичный период прошлого года.

ВНИМАНИЮ КРЕДИТОРОВ ООО «Лэнд Девелопмент» ООО «Лэнд Девелопмент» сообщает об уменьшении своего уставного фонда.

Новый размер уставного фонда ООО «Лэнд Девелопмент» составил 134 000 белорусских рублей. За дополнительную информацией и для предъявления требований о досрочном погашении обязательств обращаться по адресу: 2200563, г. Минск, ул. Орловская, 58, оф. 210В.

ХОР ПА-РАНЕЙШАМУ СПЯВАЕ

У мяне са слыхам глуха: наступілі мядзведзь на вуха.

Спачатку — на адно, потым — на другое. Таму за мелодыю я паручыцца не магу, хіба за словы.

А вось спяваць любіў і люблю. Праз гэта некалі ў харавы калектыв запісаўся. Праўда, паслухаўшы мяне, яго кіраўнік прамовіў: так і так, маўляў, нам людзі патрэбны, і чым больш іх, тым лепш — хор тады лепей глядзіцца...

Таму ты, калі ласка, прыходзь і стой, але не спявай. Ну, хіба шэптам.

Я згадзіўся і спачатку строга выконваў гэтае «ўказанне»: проста стаў, пад музыку варушыў губамі і так удзельнічаў у рэпетыцыях, нават у канцэртах. Потым пасмялеў — стаў чыхенька падпяваць. І гэта мне з рук сыхадзіла... Але аднойчы, падчас выступлення, калі хор прычышлі гучанне, мяне «прывалла», як той казаў, і я заспяваў так шчыра, так пранікнёна і так гучна, што пасля канцэрта мяне адрозж «напрасілі» — больш сюды не прыходзіць. Думаець, пасля гэтага я здаўся і кінуў спяваць? Не. У Маскве жыві дзядзька маеі жонкі. Чалавек ён дужа гасцінна, а таму, бываючы ў сталіцы, я часцінкам заходзіў да яго. І, помню, згледзеў, што на шафе ў дзядзькавай спальні стаіць баян, побач з ім — ляжыць бубен. Я кажу:

— Дзядзька Валодзя, навуцкае мяне іграць... Ну хоць на бубне.

Той, бачу, з ахвотай падае мне бубен, знімае звержуху баян і пачынае іграць кракавак. Я з усёй сілы стараюся — адбіваю рытм. І як па мне, дык гучыць наш дует проста класна! Але баяніст чамусьці крывіцца, згортае мякі і ківае галавой: маўляў, дрэнны справы.

— Можна, я б'ю не туды? — пытаюся ў дзядзькі. — Дык павучыце, скажыце, куды трэба, як? Замест гэтага дзядзька цяжка ўдзячыць.

— Ведаеш, Коля, музыку мала любіць, яе разумець яшчэ трэба...

Так адышла ў нябыт мая «блакітная» маля: ні спеваком, ні бубначом я не стаў, але не засмучаюся. У мяне — багатая фантазка. Я з асалодой слухаю свае любімыя мелодыі, а часам і падпяваю. Праўда, так, каб ніхто не чуў.

Мікалай С. г. Гомель.

ЛЕШЧ, ШТО ГУЛЯЕ САМ ПА САБЕ

Раніца ў Сцяпану пачыналася рана: — Уставай, чую? На рыбалку паедзеш ці не? Сам жа ўчора прасіў, каб паднялі...

Сцяпан чуў і не чуў. Вострымі абугамі сціскала галаву, у роце перасохла, язык не варочаўся...

— Ну, як сабе хочаш, — махнуў рукою бацька. — Я «Запарожца» завёў, зараз карове вады занясу і паеду. А ты... — І я паеду... Пачакай, — не сваім голасам прасіеў сын і сплюз з каналы.

Учора і сапраўды яны дамаўляліся з бацькам паехаць на рыбалку на Магданскае возера (Антось Канцавы там, казалі, вільных ліней надоечы вывудзіў). Але ж пасля гэтай

■ На чужых памылках

«Нырнуць не штука. А вось вынырнуць...» Не, нездарма ў народзе кажуць: «Не ведаючы броду, не сунься ў воду!»

Але ж многім хочацца. Я вырас на берагах рэк. Купацца стаў яшчэ ў маленстве і, вядома ж, ныраў усюды, дзе была вада. Часам, здаралася, дакранаўся да дна далонямі, часам — тварам. Але ж гэта ніколі не спыняла мяне, гэта хіба... набліжала да вялікай бяды.

У той чэрвеньскі дзень я таксама нырнуў і... стукнуўся галавой у дно рэчкі. Пашчасціла яшчэ — мяне выцягнулі, але траўмы ў шыі і грудным аддзелах пазваночніка былі досыць цяжкімі. У выніку для таго, каб маё жыццё зламалася палупам, спатрабілася драбязь: крыху легкадушнасці і адно імгненне...

Сёлета велічарна рана адкрыліся купальны сезон. Ад спякоты людзі ратуюцца ля рочак і іншых вадаёмаў, купаюцца, ныраюць у халодную ваду. Некаторыя пасля гэтага маюць звывку «пагрэцца» алкагольнымі напоймі, і тады ўжо любя лужына становіцца морам — з усімі наступствамі. Вось і запляваюць, куды не трэба, вась і ныраюць.

І не дай Бог тады ўдарыцца галавой у дно, траўмаваць шыіны аддзел пазваночніка, пашкодзіць спіны мозг. Нырэц пасля гэтага не можа самастойна выбрацца на бераг — уся надзея на іншых, якія выцягнуць, пакладуць пацярпелага на лобчы цвёрды шчыт і вась так, у ляжачым стане, даставіць у бальніцу.

...Сярод нырцоў вялікі адсотак загінупых, нямала і такіх, якія я — інваліды (а гэта, нагадаю, трагедыя не аднаго чалавека, а усёй сям'і).

Так што цяпер я цудоўна разумю, да чаго прыводзіць саманадзейнасць. І іншым хачу сказаць, што нырнуць не штука, штука — вынырнуць.

Валерыі ВАСІЛЕЎСКІ, г/п Глуск

■ Нельга забыць

Супрацоўнікі нашай бібліятэкі не адзін год збіралі, занатоўвалі ўспаміны землякоў — сведак ваенных падзей. «Вайна вачыма салдата», «Акупацыя: знак бяды», «Выпрабаванне агнём», «Дзяцінства ў польскіх вайны», «У рабства ў Германію»... Гэтыя маналогі-споведзі, зліўшыся ў адно шматлаосе пракляцце вайне, надоечы ажылі — у бібліятэчным тэатры аднаго актэра.

...Вось жанчына ўзгадвае, як суседзі хлопчык паклікаў яе, малую, рваць радзіску, «бо заўтра ж будзе вайна», як яна паслухала яго і нарвала. А калі маці са здзіўленнем спытала, навошта, адказала: «Дык заўтра ж будзе вайна». І тады матуля (наго раней ніколі не было) яе пабіла. А вайна праз некалькі дзён і сапраўды пачалася.

Вось іншая жанчына ўзгадвае, як упершыню ў жыцці збралася быць дружкай на вяселлі, які чакала яго, як марыла абуць першыя ў жыцці чаравічкі...

Але напярэдадні з'явіліся немцы і паблізу вёскі расстралялі ўсіх маладых хлопцаў. Таго жаніха — таксама.

Вось споведзь вясцоўца, які летам хадзіў банасон, а зімой — у лапцях. Боты абуваць яго навучылі ў арміі. Там жа салдата даймали вошы: толькі на другі год вайны з'явіўся выратавальны сродак — жоўтая смардзючая паста, у якой сталі кіпячы салдацкае адзенне.

Простых салдат здзіўлялі і трафейныя пайкі. На фоне нашых, вельмі сціплых, сапраўднай загадкай сталі нямецкія плаўленыя сыркі. Спачатку думалі, што гэта ўзыр'ючкатка, потым — што кавалкі мыла, пакуль самы смелы не адважыўся ўзяць на зуб... «Дык можна ж есці! Смачна!»

дамовы, як на грэх, спаткаў знаёмца: у таго ў сталіцы ўнук нарадзіўся. Трэба ж было замачыць. Ну, яны і замачылі...

Як дадому дайшоў, Сцяпан не памятаў. Адзін свой чаравік знайшоў у сэнцах. Шапка валялася ля студні — падняў...

У кухні, прыклаўшыся да трохлітровіка з расолам, кінуў у кішэню старой вятроўкі жмею кісаватых яблыкаў, узяў вуду, якая зайжуды вісела пад страхой, прыкорм, з цяжкасцю ўлез ў пярэднюю дзверцу «Запарожца». Той, бедны, ад цяжару закрэктаў, потым чмыкнуў, але ж з месца неак скрануўся, паехаў.

Факт, што недзе праз гадзіну яны спыніліся, бацька няспешна выклаў на бераг усё неабходнае, распарадзіўся: — Я на Антосева месца, да дубоў падкочу, а ты, сын, у гэтую выміну паспрабуй закінуць.

Пярочыцы сілы не было. Сцяпан падыйшоў да берага, як не сваімі рукамі, напачатку на кручок самага тлустага чарвяка, кінуў у ваду — заблізка атрымалася, але перакідваць зусім не хацелася. Ён сеў на калодку, утаропіўся ў паплавок, хоць той ні з месца — і хвіліну, і другую, і трэцюю...

У іншы раз Сцяпан, вядома ж, «не тупіў» бы: правярый бы нажыву, закінуў у другое месца. Аднак сёння... Сёння ён не зваяў ні на што, нават на дождж.

А ён — гусценькі, дробны — тым часам пайшоў. Нібы крозь сон Сцяпа чуў яго шум, чуў, як побач... плюнула вада. Расплюшчыў вока: паплавок і не думаў варушыцца. Праўда, у возеры, насупраць «Запарожца», як быццам нешта бліснула?

Ён насцарожыўся — прадаў абадва вокі. Так і ёсць: па паверхні вады гуляе... лешч, кіль на 10, уласнай персонай!

Сцяпа зажмурнуўся, працёр кулакамі вочы, ушчыпнуў сьве за шыю — нічога падобнага: рыба не знікае! Нават больш за тое (сон у Сцяпкі як рукою зняло): без ніякіх там сетак, паслухмяна «ідзе» да берага, самахоць высокавае з вады і, вільваючы хвастом, скача ў бок «Запарожца».

— Усё, гэта глукі, — уголас прызнаў Сцяпан. — З п'янай трэба завязваць.

На ватных нагах, ледзь устаўшы з калодкі, Сцяпан падаўся следам за рыбінай, але да расчыненых дзвярэй «Запарожца» не дайшоў. Метры за тры на ўсялякі выпадак стаў, падумаў: «А раптам лешч, што туды заскочыў, зараз выскачыць нейкім страшыдламом...»

Замест яго з машыны паказаўся... бацька. — Што зрабілася, сын? — з рогатам спытаў ён.

Сцяпа, нічога не цямячы, моўчкі лыпаў вачыма.

А бацька тым часам, смеючыся, расказваў яму, што ля тых дубоў, на Антосевым месцы, ён не затрымаўся, бо злявіў хіба трохі падлешчыкаў, што адтуль вярнуўся да машыны, што убачыў, як Сцяпа, седзячы, спіць, а на дварэ пачынаецца дождж, таму вуду ён закінуў проста з «Запарожца» (балазе, той стаў ля самай вады)...

Казаў яшчэ, што клюе цяпер добра. І ловіцца — таксама (лёску ў траве сын не згледзеў)...

— А што з выпіўкай надумаў завязача, гэта, сыноку, правільна, — пахваліў Сцяпкі бацька.

— Бо інакш не толькі «хадзячых» ляшчюць, але і бёлых коней пачынаш, павесялішся, як рыба на кручцы.

Віктар САБАЛЕЎСКІ, г. Узда.

ДВА... А ТРЭЦІ НЕ ЛІШНІ!

Кажуць, у чалавека ёсць тры ўзросты: ён садзіць бульбу, ён не садзіць бульбу, і ён... садзіць бульбу.

К. ГРОМВА, г. Мінск.

Рубрыку вядзе Валіяціна ДОУНАР. dounar@vziazda.by

Але ж гэта не пра нас, бо мы другі хлеб садзілі і, мусіць, будзем садзіць заўсёды. Бацькі ў нас жывуць у вёсцы. І ў іх там, нібы ў пана Быкоўскага, з «паўвалочкі» зямлі пад садам, з паўвалочкі пад збожжам, бульбай... Усё, дзякуй Богу, пакуль расце, бо нас, дзяцей, у бацькоў трое — сын і дзве дачкі. Мы амаль разам хадзілі ў школу, паступалі вучыцца, па чарзе прыводзілі ў сям'ю зяціў і нявестку, на раджалі першындаў. І потым — так атрымалася — «падкідвалі» іх сваім бацькам. Бо іншага выйсця проста не было: не халала месцаў у дзіцячых садках, да таго ж брат з сям'ёй займаў дзесяціметры пакойчык у інтэрнаце, а мы з сястрой, з мужамі і дзецьмі перабіваліся на здымных кватэрах. А таму нашы дзеці, як і мы, гадаваліся ў вёсцы.

...У тое лета малых там было трое. Найстарэйшы, Коляк, збіраўся ў школу, яму ў жніўні спаўнялася сем, сярэднюю, Мішу, было пяць з паловай, самаму маленькаму, Косціку, — толькі тры. Яны як быццам браты між сабою (хоць і стрыечныя), але ж па характарах зусім непадобныя. На Колюку, напрыклад, гарэла ўсё — і скура, і адзенне: вельмі непаседлівы быў (ды і застаўся). Міша — ужо спакойнейшы крыху. А вось пра Косціка дзед з бабай маглі наогул забыцца, бо яму цацак даў альбо ля акна пасадзіў, і ўсё: ён будзе гуляць альбо разглядацца, уголас расказаваць, якое сёння надвор'е, хто па вуліцы ідзе, чый кот на плот ускочыў, якая курчыца кудача...

Гэтыя яго «казанні» бабуля найбольш любіла, бо ведала ўсё, што на вуліцы робіцца, хоць сама ў той час нешта мыла альбо варыла: пакуль здароўе не пахіснулася, яна ў нас вялікай працаўніцай была. І малых да работы прывучала.

Дык вось Косціку ў той дзень яна пакінула ў хаце, а двум старэйшым дала па бутэльцы — загадала жукоў каларадскіх збіраць.

Тыя без вялікай ахвоты, вядома ж, але пайшлі. І нават трохі назбіралі. А далей што? Падшчыць гэтую брыдоту ў градках ці ў двары — яны ўжо ведалі — нельга.

— Найлепей было б спаліць, — прызнаў Коля.

З гэтай думкай яны пайшлі ў гараж, узялі там «гаручкі» (рэшткі адпрацаванага машынага масла, якое (згледзеў!) дзед трымаў у бляшанцы з-пад фарбы), ссыпалі ў яе жукоў. Там жа, у гаражы, паднялі нейкай паперы, адшукалі дзядулевы запалкі (ён, курэц, хаваў іх... на ўсялякі выпадак), вынеслі гэтую «бомбу» ў двор і падпалілі.

Што здзівіла абодвух (як потым расказвалі), яркага, чырвонага агню ў бляшанцы чамусьці не было, а вось дыму... Бабуля — скемілі хлопцы — можа убачыць. Ці знохца. А там распаленую бляшанку хлопцы папросту зафутбалілі ў... хлеу.

Страшна падумаць, што магло б быць далей, калі б на звычайна месца ля акна бабуля ў той дзень не пасадзіла Косціка, калі б сама, узяўшыся мыць адзежу, не пыталася ў яго, што ж там робіцца на вуліцы.

Малы паслухмяна расказваў ёй і пра сароку, што ў сад прыляцела, і пра сабаку, што з будкі вылез, і пра хлеў, з якога... дым паваліў.

Бабуля дзіцяці не паверыла, але ж галаву падняла. ...На шчасце, людзей у вёсцы тады было шмат, вады ў калодзежах таксама. Да таго ж дзядуля наш трымаў у гаражы не толькі запалкі — там электрарухавік яшчэ быў, для паліву градкаў.

Так што агню разгарэцца не далі — хлеў, можна сказаць, не пацярпеў. А вось двое унукаў на баранкі зарабілі.

Маглі б і болей атрымаць, калі б не трэці.

К. ГРОМВА, г. Мінск.

Рубрыку вядзе Валіяціна ДОУНАР. dounar@vziazda.by

ДЛЯ ЗВАРОТАЎ

ЗВАРОТ@ZVYAZDA.MINSK.BY

ДЛЯ ЗВАРОТАЎ

ЗВАРОТ@ZVYAZDA.MINSK.BY

ДЛЯ ЗВАРОТАЎ

ЗВАРОТ@ZVYAZDA.MINSK.BY

■ Ведай нашых!

РАЗУМНІК З ГРОДНА

Выпускнік Гродзенскай гарадской гімназіі Мікіта Валковіч можа без уступных іспытаў стаць студэнтам Маскоўскага дзяржаўнага інстытута міжнародных зносін.

Гэтае права хлопца заслужыў дзякуючы перамозе ў расійскім інтэлектуальным шоу для школьнікаў «Разумнікі і разумніцы». Шлях да фінальнай гульні быў няпростым. Спачатку Мікіта датармінаваў выйграў на жоўтай дарожцы ў чвэрцьфінале, а ў паўфінале перамог на чырвонай. У фінале ён дакладна адказаў на пытанні, чаму жанчыны любілі Чэхава і над кім творам незадоўга да

смерці працаваў Астроўскі, і трапіў у лік дваццаці пераможцаў.

Мікіта Валковіч — першы выхаванец Гродзенскай гарадской гімназіі, які ўдзельнічаў у тэлепраекце «Разумнікі і разумніцы». Пачатак паўку Станіслаў Сабалеўскі, цяпер — вядомы вучоны, доктар фізіка-матэматычных навук. У 21-гадовым узросце ён абараніў кандыдацкую дысертацыю, а ў 30 гадоў — доктарскую.

Дарчы, разумнікаў і разумніц можна убачыць не толькі ў перадачах аднайменнага тэлепраекта. 27 выпускнікаў сярэдніх навучальных устаноў, якія сёлета праходзілі цэнтралізаванае тэсціраванне на Гродзеншчыне, атрымалі 100 балаў па

адным з прадметаў. Дзесяць чалавек — па рускай мове, пяць — па матэматыцы, чатыры — па англійскай, тры — па беларускай мове, два — па грамадазнаўстве, хіміі і адзін — па фізіцы.

Напрыклад, Уладзіслаў Канецкі (Вялікабераставіцкая ЦШ) паказаў выдатны вынік не толькі па англійскай мове (100 балаў), але і рускай (96), а таксама па матэматыцы (89). Прычым, паводле слоў хлопца, паслуў рэзультатаў яму не спатрэбілася, рыхтаваўся сам.

Барыс ПРАКОПЧЫК prakopchik@vziazda.by

■ Захапленні

У КОНЕЙ «ВЫРАСТАЛІ КРЫЛЫ»

На Аршаншчыне сотні людзей сталі сведкамі захапляльнага спартыўнага мерапрыемства

Тут адбыліся рэспубліканскія дзіцячыя спаборніцтвы па конным спорце. Дарчы, горад Барань — адзінае месца ў Беларусі, дзе праводзяцца падобныя турніры. І, што дзіўна, не ў Віцебску, а менавіта тут размяшчаецца «штаб-кватэра» абласнога цэнтра алімпійскага рэзерву па конным спорце. А філіялы — у Оршы, Талчыне і Віцебску.

— Сёння праводзіцца «Кубак С. П. Закатана» па кантуры (пераадоленне перашкод. — А.П.). Сяргей Пятровіч Закатаў, былы дырэктар заводу «Чырвоны кастрычнік». На жаль, год таму пайшоў з жыцця. Дзякуючы яму, у Барані пабудавалі першую канюшню, набылі спартыўныя коней. Было гэта ў 1990 годзе, у няпросты час...

Пасля разбурэння СССР ён, нягледзячы на ​​фінансавыя цяжкасці прадпрыемства, працягваў рабіць уёб магчымае для таго, каб конны спорт развіваўся ў глыбінцы...

Спаборніцтвы рэспубліканскага ўзроўню ў Барані праводзяцца другі год запар. У іх бяруць удзел хлопчыкі і дзяўчынкі ва ўзросце да 14 гадоў. Па-за конкурснай праграмай выступаюць і ўжо вопытныя наезнікі. Апошнім роўняч гэта, каб у чарговы раз правярэчыць узровень сваёй падрыхтоўкі, каб конь не «страчаў форму», — распавядае «Звяздзе» Ларыса САМАТОХІНА, старшыня Віцебскага абласнога цэнтра алімпійскага рэзерву па конным спорце і конегадоўлі.

Пакуль дзеці рыхтаваліся да выступлення, пагутарыў са знакамітым спартсменам. — Я па-ранейшаму выступаю і паралельна трэнірую. І прызавяў месцы займаў на этапах Кубка свету, спаборніцтвах рознага класа... А жонка Грына брала ўдзел у Алімпіядах: у 2004 і 2008 га-

Фота Віктара ПІКАШЕВА

Падчас спаборніцтваў.

дах. У выездцы заняла 23-е месца — у Афін, 29-е — у Ганконгу. Нядрэнны вынік для Беларусі, бо за «золата» атрымаліся каля 60 спартсменаў... Наконт узросту ўдзельнікаў, наш спорт — адзін з нямногіх, у якім можна выступаць, нават калі табе за 60. У прыватнасці 68-гадовы японец змагаўся за медаль на Алімпіядзе ў Ганконгу. А самаму сталаму беларусу, калі не памыляюся, ужо пад 50. Усё залежыць ад таго, наколькі моцна, як кажуць прафесіяналы, «захоўваць сябе ў спорце», — адказвае на пытанні Аляксандр ЛІС, майстар спорту міжнароднага класа.

«Роўнага поля, стойкіх перашкод і душэўных коней» — традыцыйна такім чынам жадаюць паспехаў наезнікам.

Падчас спаборніцтваў глядзчыні убачылі захапляльнае відэа. Першыдня каля Ларысы Ляпіцкай (паказала клас на Энігме. — Аўт.)... У наступным годзе тут плануец правесці міжнародныя спаборніцтвы. — А наколькі ў маленькім горадку дзеці цікавяцца конным спортам? — Ім дзятва займаецца ахвотна. Нават з Оршы прыезджаюць на трэніроўкі. Толькі, на жаль, мала хлопчыкаў. Рост і вага для дзяцей, якія жадаюць стаць прафесійнымі спартсменамі, няважны. Галоўнае, на мой погляд, каб любілі жыць. Вучоба бясплатная. Дзеці ва ўзросце ад 10 да 12 гадоў — нашы выхаванцы першага года навучанні. Потым, калі здаюць адпаведны нарматыў, вучацца далей.

На сёння ў нас больш за 110 вучняў. Спартыўныя коней каля 50, а ўсяго — больш за 70, — кажа Наталля СІЛЬЧАНКА, намеснік дырэктара па асноўнай дзейнасці Віцебскага абласнога цэнтра алімпійскага рэзерву па конным спорце і конегадоўлі.

Суразмоўцы падкрэслілі, што вельмі спрыяў развіццю спорту адпаведны ўказ Прэзідэнта, які быў падпісаны некалькі гадоў таму. Згодна з ім, у кожнай вобласці павінны былі стварыць аналагічныя цэнтры. У будучыню трэнеры і выкладчыкі глядзяць з аптымізмам. Рыхтуюць спартсменаў да ўдзелу ў найбліжэйшых чэмпіянатах Еўропы, «з прычэпам» на Алімпіяду.

Аляксандр ПУКШАНСКІ, pukshanski@vziazda.by

Аршанскі раён — Віцебск.

■ Супраць наркотыкаў

ТРОЕ СУТАК — І «НАВІНКА» ЗАБАРОНЕНА

Структура наркарныку зноў пачала мяняцца: калі летась курьельныя сумесі займалі звыш 70 працэнтаў, то цяпер — каля 50. У выніку актыўнага процістаяння сумесям пачалі вяртацца традыцыйныя опій і марыхуана.

За пяць месяцаў гэтага года выяўлена звыш 3 тысяч нарказалежных. Усё часцей у іх уцягваюцца няпоўнагадовыя (асабліва калі размова ідзе пра цяжкія і асабліва цяжкія злачыніцы). Па-ранейшаму ў гэтым бізнесе найбольшую актыўнасць праўляюць тыя, хто нідзе не вучыцца і не прадуе.

Спынена сёлета дзейнасць 4 наркалабараторый, перакрыты 16 міжнародных каналаў транзіту наркотыкаў, выяўлена 15 пашышканняў, прыставаўна для вырашчвання наркараслін. Канфіскаваны 2 т некурельнага тытунёвага выраба «насвай».

Спецпадрадзяленне інтэрнэт-разведкі спыніла крымінальную актыўнасць 45 інтэрнэт-крам і 15 ападвядчых сайтаў. Працягваецца работа ў дачыненні да яшчэ 103 віртуальных магазінаў, якія працуюць на 9 сайтах.

Паводле слоў начальніка галоўнага ўпраўлення па наркакантролі і процідзеянні гандлю людзьмі Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь Віктарыя ЛОСІЧКА, новых наркотыкаў будзе з'яўляцца на айчынным рынку ўсё менш, паколькі любяць навінку ў нашай краіне цягам усёго трох сутак трапляе ў пералік забароненых. У сувязі з цяжкай эканамічнай сітуацыяй у Расіі чакаецца магчымае ажыўленне так званага «паўночнага маршруту», але «ўнутраныя органы цялгам гатовы працаваць па перакрыцці транзіту афганскіх наркотыкаў праз краіны Востраў СССР у Еўропу».

У найбліжэйшы час праваахоўныя органы мяркуюць праводзіць ацэнку работы выканаўчай і распараднай улады. У праекце дакумента, які прадугледж-

вае такі маніторынг, узгадваюцца колькасць смяротных выпадкаў, звязаных з наркаспажываннем, перадазроўкі, заняцасць тых, хто ні

Наш культурны асяродак

ЖЫРАНДОЛЯ

Выпуск № 23 (280)

■ Імпрэза

КУПАЛЬСКІ КУПАЛА

Папараць-кветку можна і не знайсці, але адчуць яе святло і энергію — яна жыве ў творчых беларусах

Тэатральнае Купалле ў Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі — ужо традыцыя. Але, акрамя выключна купальскіх прапаноў (музыка, песні), тэатр яшчэ мае твор, што нагадвае і адлюстроўвае беларускае народнае свята, створанае чалавекам, які быў блашчэны народзіца, магчыма, тады, калі для нашага народа недзе ў гущыні лясоў зацвіла папараць-кветка. Янка Купала і яго «Адвечная песня» сталі сёлета галоўным стрыжнем свята ў РТБД, вакол якога круціцца вір іншых падзей. У гэтым напоўнена сапраўды сакральным сэнсам: «Святкуем Купалу разам з Купалам». Паэт-прарок разумее сэнс чалавечага жыцця і распявае пра яго праз цуды-словы, якія ўтрымлівала яго сэрца.

Пра таямнічую сувязь розных з'яў у свеце прыродным і чалавечым, дзе ўсё трымаецца на энергіях — заўважных і ўнутраных, можна было паразважача дзякуючы праекту «Купала. Купалле. Купалаўка» з фонду Цэнтральнай бібліятэкі імя Янкі Купалы. Але дзе працягвае жыць энергетыка паэта, дык гэта ў Дзяржаўным літаратурным музеі Янкі Купалы. Яна жыве не сама па сабе, а дзеля іншых. І ўтрымліваецца доўга, калі памнажаецца праз іншых. Таму ў Беларусі ўзнікла і аказалася паспяховай акцыя «Чытаем Купалу разам». І не абавязкова прымарковаваць яе выключна да канкрэтных дат — Купала жаў і дышаў Беларуссю ўвесь час. У Купальскія дні некалькі асабістых разумее, што нічога не ўзнімае з нідакуль. Паэт, народжаны для Беларусі, натхняе яе жыццём і ў XXI стагоддзі.

Пра гэта сведчыць цікавасць да адноўленага спектакля «Адвечная песня» ў Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі. Але толькі ў купальскія дні тэатр прыадкрывае таямніцу таго, які рыхтаваўся настановаўка ў тэатры і якім чынам бачылі гэты твор мастака. Гэта фактычна дзве выставы адразу, якія адкрыліся ў галерэйнай прасторы тэатра 6 ліпеня. Адна з іх прадстаўляе ілюстрацыі вядомых беларускіх мастакоў да паэмы Янкі Купалы «Адвеч-

ная песня». У прычыне, сама такая выстава — ужо вартая увагі падзея, пра якую можна было б пісаць асобна. Проста мастакі адметныя, творы ўважліва дзяць у залаты фонд беларускай кніжнай графікі: Васіль Шаранговіч, Яўген Ціхановіч, Віктар Александровіч. Творы ўдалося прадставіць дзякуючы Дзяржаўнаму музею Янкі Купалы, у фондах якога яны захоўваюцца. Назвай выставы пазначаны адзін радок: «І будзе цар гэты навек названне насіць — чалавек».

Пра тое, як пачуваецца чалавеку — цару жыцця, якраз і распявае спектакль, дзе вобразы пазычаныя класіцы, з чаго складаецца выдзіўленне. І тут — дзякуючы мастакам. Але мы, глядачы, які правіла, на сцэне бачым канчатковы варыянт працы тых, хто ствараў сцэнаграфію спектакля і касцюмы герояў. Вялікі кавалак працы над пастаноўкай: менавіта візуальны шэраг дазваляе хутчэй уцягнуцца ў сэнс таго, што адбываецца на сцэне. Тэя ж пластычныя расэрні ў афармленні спектакля «Адвечная песня» ствараюць і выдатны вобраз Купалы...

Але гэта асобная выстава, якая прысвечаная ўжо тэатральнай з'яве «Адвечная песня». Упершыню нам паказваюць, з чаго складаецца спектакль, які ён выяўляўся першапачаткова на ўзроўні пакуль мастацкай ідэі: накіды сцэнічнага афармлення і сцэнаграфія мастака Уладзіміра Ціханова. Нам нават паказваюць, які падбіраўся рэжысёр і стваралі эскізы касцюмаў герояў. Але самы цудоўны Купальскі: потым можна было пабачыць, які гэта ўсё складалася ў спектакль. І сам спектакль таксама.

Гэта было б проста, калі б тэатр абмежаваўся тым, што ў яго ёсць. Таму што наша разуменне цуду дазваляе чакаць чогосьці незвычайнага, таго, што ў запланаваных тэатральных паказ не ўкладзецца. І таму разам з Купалам прыйшлі святкаваць этна-фолк-гурт «Guda», фолк-мадэрн-гурт «Палац». Купальскія песні, карагоды. Усё, каб распасціць вогнішча ў душы чалавека і каб іскрынкамі гэтага агню ён жыў увесь год.

Ларыса ЦІМОШЫК.
tsimoshyk@vziazda.by

■ Выстава

Тры сястры, тры мастачкі...

Пасляслоўе да адной выставы

Сёння становіцца модным мець вялікую сям'ю. Маладыя не баяцца нараджаць і двое, і трое дзяцей. І галоўны аргумент тых, хто глядзіць на іх з перасцярогай — вельмі цяжка выхаваць у шматдзетнай сям'і ўсіх раўназначнымі, яркімі асобамі. Вядомыя беларускія жывапісцы, мастакі па касцюмах, якія стаялі ля вытокаў сённяшняга непаўторнага вобразу «Харошак», Юры Піскун і Алена Юрэва-Піскун не пабарліся нарадзіць трох дачок у налёгі гадзі перабудовы. І вось цяпер, калі кожная з іх стала непаўторнай творчай асобай і яны разам заладзілі ў мастацкай галерэі «Універсітэт культуры» сумесную выставку «Тры сястры», калі ў Алены і Юрыя ўжо ёсць унукі, можна гаварыць пра тое, што вялікая сям'я дае ўнікальную магчымасць рэалізаваць які асобе кожнаму. Вядома, пры ўмове вялікай любові і увагі з боку бацькоў.

Вольга Бычко. Скарб

Мане чамусьці больш за ўсё кранула карціна дзяўчынка ў задумленні сцішылася на старым бабуліным, а можа, нават прабабуліным куфры... Гэты роздум пра свой род, пра традыцыю, якая дае і натхненне, і моц, выявіўся ў творах Вольгі, яшчэ калі яна вучылася ў Гімназіі-каледжы мастацтваў імя І.В. Ахрэмчыка (гэтую навуковую ўстанову, дзе вучацца таленавітыя дзеці з усёй нашай рэспублікі, скончылі тры сястры). І ў дыпломнай працы юная Вольга ўваабрала «Бацьку», які плыць кашы, «Маці», якая прадае, і сястру, якая робіць папярковых птушчак... Пасля была вельмі плёная вучоба на кафедры жывапісу Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. І ў творах Вольгі ўсё выразна выяўлялася казачныя, міфалагічныя матывы... На выставе яе жывапісныя палотны, жывыя, імпрэсіяністычныя, вылучаліся гэтым жа казачным святлом. Выдатна адчуваецца стыхія жывапісу, яна ўваабрае няўлоўнае — то «Слеў даўніны», то «Плах абляпкі», то «Шум мора», то «Скрыпень» (партрэт трох сясцёр)... Яна досіль мае шчасце глядзець на свет вачыма дзяцей, партрэты якіх з такою асалодаю піша. Матылёк на далонцы — «Крылы вясны», а «Жар-птушка» можа даць табе сваё перка... Рыбы, птушкі, казачныя героі і рэальныя людзі дзіўным чынам сцібуюць у жывапісе Вольгі Бычко і пераконваюць у тым, што мастацтва дае кожнаму з нас цудоўную магчымасць пераступіць мяжу паміж рэальнасцю і міфам, казкай, мяжу, якую ніхто з нас папросту не заўважыць у дзяцінстве...

Сафія Піскун. Адлюстраванні

Пасля таго, як Сафія Піскун бліскуча скончыла аддзяленне графікі Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, яна стажыравалася ў Герма-

ні, шмат падарожнічала. І з поўнай адказнасцю сцвярджаю, што менавіта глыбокае адчуванне роднай беларускай культуры дало ёй магчымасць так востра, па-майстэрску перадаць свае ўражанні ад розных гарадоў. Яна працуе ў розных графічных тэхніках, але найбольшае захапленне выяўляе яе афорты. «Горад-парк», «Горад-клетка», «Адбіткі Вільні», «Адлюстраванне»... А вы заўважалі, што кожны з гарадоў мае не толькі свой вобраз, але і сваю структуру? Займаецца Сафія і жывапісам. Сапраўды, як было перадаць харавое аднаго з самых загадкавых італьянскіх гарадоў без жывапіснай разнаволанасці і шматфарбнага ззяння (карціна «Чаха Венецыя»)!

Кожная з работ Сафіі Піскун — алегорыя. Як філасофскія, біблейскія алегорыі-прыпавесці ўспрымаюцца яе «Евангелісты».

Свет маленства, які таксама адлюстроўваецца ў творах Сафіі Піскун, таемны і нават трывожны. Дастаткова згадаць «Карабель-зіч», «Гензэль і Грэтэль», нізку «Прыгоды Кастуся»...

■ На вялікім экране

«Дзённік пакаёўкі» — вярта перачытаць

Добрае кіно ва ўсе часы здольнае чамусьці навуцьці

З аднаго боку, прыемна прыходзіць у паўпустую кіназалу, займаць самае рэзучае месца недзе ў сярэдзіне (у дзясятым радзе кіназатра «Перамога») і рыхтавацца да атрымання асалоды ад французскага аўтарскага фільма, намінаванага на Залатога мядзведзя Берлінскага кінафестывалю...

Сучасную карціну Бенуа Жако «Дзённік пакаёўкі» пасля прагляду можна параўнаць з аднайменнай карцінай Луіса Бунюэля 1964 года, дзе ў галоўнай ролі была муза Франсуа Труфо і Мікеланджэла Антаніні Жанна Маро. А таксама з фільмам французскага рэжысёра Жана Рэнуара, што экранізаваў раман Актава Мірбо яшчэ ў 1946 годзе з Палет Гадар у галоўнай ролі (жонка Чарльза Чапліна, а потым Эрыка Мары Рэмарка). Адсылка (калі можна так назваць) да Рэнуара і Бунюэля — першае, што можа абудзіць цікавасць да пункта ў кінаафішы: гэта іншая эканізацыя ці рэмейк? Альбо рэверанс у бок класікаў з сэнсам «вашыя фільмы не прэтэндуць на абсалют, і я здольны зрабіць лепш»? Ці спроба прыцягнуць увагу да будучага фільма вядомай назвай?

Жанна Маро ў ролі Селесціны ў фільме Луіса Бунюэля.

Здольны зацікавіць і Францыя з Бельгіяй як краіны вытворчасці, таму што сучаснае еўрапейскае кіно па-за межамі спецыяльных «тыднёў» прысутнічае ў нашых кіназатрах у даволі невялікім працэнце экраннага часу. Сам рэжысёр Бенуа Жако мае за плячыма вялікую колькасць намінацый на галоўных ўзнагароды першых кінафестывалю — Канскага, Венецыйскага, Берлінскага, Сэзара, ды і сама «Пакаёўка» была ў адным кроку ад атрымання Залатога мядзведзя ў Берліне. Да таго ж, галоўную ролі ў фільме выканала выбітная маладая французская актрыса Леа Сэйду. Глядач можа ведаць яе па адной з галоўных роляў у нашумелай карціне, пераможцы Канскага кінафестывалю 2013 года «Жыццё Адэль» (успомніце дзяўчыну з сінімі валасамі). І, нарэшце, «Дзённік пакаёўкі» — чарговы водалас Мінскага міжнароднага кінафестывалю, што на гэты раз паказваецца на вялікім экране і па-за межамі самога форуму серыяй «Лістапад Калекцыя». На праграму Калекцыі можна спадзявацца і разнічаць, што яна складаецца з аўтарскага, так бы мовіць, не масавага кіно — таго, з якога фарміруюцца конкурсныя праграмы восенню. Вось прыклады спіс крытэрыяў, па якіх я выбрала ў афішы фільм для вярчэння прагляду як яркаму дыялогу да сапраўднага мастацтва.

Шкада толькі, што крытэрыі гэтыя спрацоўваюць далёка не ў роўнай колькасці краслаў кіназатра. З аднаго боку, і сацыялат унутры трыумфуе, і з'яўляецца адчуванне, што паказ гэты — для цябе, і, ўрэшце рэшт, у пустой

прасторы свая эстэтыка.

А з іншага боку, усведамляеш: калі попыт нараджае прапанову, то глядач вяртае нас у першае дзесяцігоддзе існавання кінематографа, калі ён успрымаўся выключна як атракцыён, забава, відэовішча. Глядзім у афішу: фэнтэзі, хорар, камедыя. Дарэчы, самыя папулярныя жанры ў кінапракце. Пракат (не толькі наш) арыентуецца на масавае мастацтва, патаканне нізкім глядацкім страсям і збірае поўныя залы на галівудскі экшн і рускія рамкамы. Нічога не маю супраць адпачынку, расслаблення і часу разам з сябрамі і папкорнам. Але ў той жа час сапраўды вартая можа адзначанае сусветнымі кінафестываламі, якое можа нас нечому навучыць, патроніраваць мозг у якой-ніякой працы думкі, прымусяць паразважач над уладкаваннем свету вакол, застаецца заўважым толькі жменькай людзей. Хаця зручныя залы, вялікі экран, недалёка ад метро — чаго яшчэ жадаць?

На паказе Бенуа Жако дзе-нідзе праглядвалі дапытлівыя твары, ды і з іх частка расслабілася настолькі, што не стрымлівала бясспрыяных каментарыяў. А трапіць на паказ было варты: у аспекце суданосі з карцінай Бунюэля, я сказала б, што Бенуа Жако зрабіў выклік класіку і прадставіў сваю версію галоўнай гераіні Селесціны.

У фільме яна аказваецца ў рэалістычна дрэнным-дрэнным свеце, які паказвае нам не ўсе загану свету вакол. Не ў біблейскім плане, не смяротных грахі, а менавіта набыты існаваннем грамадства — гвалт маленькіх дзяўчынак як звычайная справа, неабароненасць праваю жанчын і адносіны да іх які да аб'ектаў выкарыстання са сваімі мэтамі, праміскуітэт, розніца паміж сацыяльнымі слямі і звычайнай пхліваецца вышэйшых, пакінутыя дзеці, цяжка праца, раньне сталенне. Варта дабавіць дзіўныя псіхалагічныя праўленні, невылечныя хваробы як знак часу і тыпажы ў кантэксце адносінаў да сексу.

Усё гэта канцэнтруецца ў апазданні пра новае месца працы пакаёўкі Селесціны ў флешбеках на папярдняе жыццё. Ёй прапануюць працаваць у правінцыяльным доме. Хоць гэтая ідэя дзяўчыне не падабаецца (знаёма), але прапанову яна ўсё ж такі прымае. Селесціна ні ў адным месцы не затрымліваецца надоўга і размаўляе не з павагай (як, мяркуюцца, належыць абслужэ), а хутчэй, са скептычным стаўленнем да жыцця і пагардлівым да субсідэнка. Здаецца, у яе персанажы ўваабраецца адмаўленне розніцы паміж людзьмі, прадкытанай розніцай сацыяльных сляў, і разуменне, што кожны заслугоўвае рэгаліі не за прыстаўку «дэ» перад прозвішчам.

Селесціна не купляецца на прапанову ад багатага суседа выйсці замуж, затое скараецца садоўніку Жазэфу, прычым бязмежна, горача, бясвапартна.

Яна прыязджае на цягніку і ўжо ў першы дзень знаёміцца з гаспадарамі, з якімі ў яе будзе развівацца дыялог рэальны і ўнутраны. Гаспадыня — чарпурстая жанчына, якая без памяці любіць сваё стالовае срэбра ў той час, як да свайго нястрыманага мужа пачуцьці, здаецца, даўно згаслі, яна скрупулёзна лічыць чарнасліў, каб абслуга не знесла. Гаспадар — тыповы мужчына, якога не задавальняе выкананне шлюбнага абавязку, ён купляецца на кожны жаночы твар (ці

Леа Сэйду ў карціне Бенуа Жако.

што ніжэйшае) і распаскае рукі побач з Селесцінай. Па суседстве жыве яшчэ адзін гаспадар жыцця, ужо са сваім крыху пхербалізаваным дзівацтвам. Толькі абслуговы персанал не выклікае ў галоўнай гераіні скепсісу, больш за тое, дзіваваты маўльвы садоўнік Жазэф яе цікавіць, і нездарма.

Здаецца, у яе персанажы ўваабраецца адмаўленне розніцы паміж людзьмі, прадкытанай розніцай сацыяльных сляў, і разуменне, што кожны заслугоўвае рэгаліі не за прыстаўку «дэ» перад прозвішчам.

У гэтым дрэнным-дрэнным свеце, што да гэтых часоў быў не вельмі літасціва да дзяўчыны, яна павінна перамагчы. Так, як перамагае кожны раз, калі сміецца з пхлівацы арыстакратаў.

Перамога над людзьмі — своеасаблівае пакаранне гаспадыні за яе празмерную любоў да рэчэй і знявагу да людзей, адмова гаспадару, што дазваляе сабе заляцкаць пад бокам у жонкі. І перамога над сістэмай узаемаадносін — Селесціна не купляецца на прапанову ад багатага суседа выйсці замуж, затое скараецца садоўніку Жазэфу, прычым бязмежна, горача, бясвапартна.

Гэтае чарчэння (такой яна сапраўды паўстае ў фільме), выгадаванае несправядліваасцю жыцця, аказалася ўрэшце рэшт перад выбарам і, пайшоўшы на здзелку з сумленнем (Селесціна можа яе апраўдаць няшчасціямі мінулага), гераіня атрымлівае сваё абсалютнае шчасце, сапраўднае каханне і светлую будучыню.

Мы можам таксама перамагчы ў жыцці, зразумела, не трэба вучыцца ў фільме ісці на здзелку з сумленнем (магчыма, дарэчы, Селесціна яго і не мела), хутчэй, не купляцца на знешні рэгаліі, ісці за сваёй страстцю і разуменнем, што «хавра» ў жыцці можа выйсці пераможчай.

Толькі для пачатку трэба гэты фільм паглядзець, паглядзець у назіранне грунтоўна абыграных персанажы, пасачыць за насычаным жыццём галоўнай гераіні, зразумець яе характар і знайсці тыповыя персанажы з фільма ў сваім атачэнні, параўнаць з Бунюэлем, які зняў усё ж такі зусім іншы фільм з гульчым чарчэннем Селесцінай, адварным ад сацыяльнага кантэксту.

Давайце глядзець добрае кіно, давайце вучыцца на кіно!
Ірэна КАЦЯЛЮВІЧ. katsyalovich@vziazda.by

■ Каля партрэта

КАРАЛЕВА І ЯЕ КОЛА

Цешча Міцкевіча едзе на яго радзіму

Копія партрэта Марыі Шыманоўскай дэманструецца ў Доле-музее Міцкевіча ў Навагрудку. 11 ліпеня Дом Міцкевіча павінен напоўніцца гасцямі. Віноўніца мэрпрыемства — славуця піністка XIX стагоддзя, кампазітар і адначасова цешча паэта Марыя Шыманоўска, якую можна пабачыць на партрэце. Арыгінал яго знаходзіцца ў музеі Міцкевіча ў Парыжы. Але нам, беларусам, гэты партрэт асабліва дарагі таму, што стварыў яго яшчэ адзін выдатны наш творца-рамантык Валенцін Ваньковіч.

Ён пісаў партрэт у Пецярбургу, прыкладна ў 1827-1828 гадах, дзе на той час вірвала жыццё творчае і свецкае. Туды прыязджае Шыманоўская ўжо ў якасці зоркі: да гэтага вядома піністка праехала з гастролямі ці не ўсю Еўропу, зрабіўшы свой чалавечы выбар на карысць музыкі. Дзеля любімага занятку ёй давялося расстацца з мужам, а яна ўжо была маці трох дзяцей. Тэя ездзіла ў ёй на гастролях, прыехалі і ў Санкт-Пецярбург, куды Марыя Шыманоўская была запрошаная ў якасці першай піністкі імператарскіх Вялікайскіх імператрыц. Яе шанавалі вядомыя асобы таго часу — творцы і прадстаўнікі каралеўскіх дамоў Еўропы. Нездарма яе таксама сталі называць каралевай. «Каралева гукаў» — так казаў пра яе Адам Міцкевіч, які жыў у той час у Санкт-Пецярбургу.

Гэтая шыкоўная, таленавітая жанчына ўмела прыцягваць людзей і стварыла вакол сябе атмасферу творчасці: яна не толькі іграла, але і сама пісала музыку, якую выконвала перад гасцямі. У Пе-

цярбургу яе музычны салон становіцца папулярным месцам сустрэч для арыстакратаў, інтэлектуалаў, творцаў. На яе канцэрты хадзілі Міхал Глінка і Міхал Клеафас Агінскі. Сярод яе добрых знаёмых — Міхал Карамзін, Дзяніс Давыдаў, Пётр Вяземскі, Аляксандр Пушкін і іншыя. Гэта было кола асоб аднадушцаў, да якога мелі дачыненне нашы Міцкевіч і Ваньковіч. Мастака Марыя Шыманоўская натхніла на вельмі вытанчаны твор. Для Міцкевіча яна зрабіла значна больш — падаравала яму адзін з галоўных твораў свайго жыцця, праўда, не ведаючы гэтага. Маладая дачка Шыманоўскай Цэліна, з якую Міцкевіч быў знаёмы падчас жыцця ў Пецярбургу (яна тады была зусім дзяўчынкай) пазней стала жонкай паэта, ужо ў Парыжы. Але гэта адбылося пасля заўчаснай смерці яе маці. Магчыма, Марыя стала нябеснай аглянкай гэтай сям'і, у якой нарадзілася 6 дзяцей.

Шарм гэтай таленавітай жанчыны праз стагоддзі адчуваецца дзякуючы партрэту Ваньковіча. Для таго, каб у Беларусі была магчымасць бачыць гэты твор, мастаком Віктарам Альшускім зроблена копія, якая цяпер належыць Нацыянальнаму мастацкаму музею нашай краіны, што стала магчыма пры спрыянні Пасольства Беларусі ў Францыі. Мінчане ўжо маглі паглядзець на рамонтны партрэт. І сапраўды чакалі гэты твор на радзіме Міцкевіча.

Але не толькі копія партрэта Марыі Шыманоўскай прадстаўляецца сёння, 11 ліпеня, у Навагрудку. Яшчэ адзін твор Віктара Альшускага, які распявае пра «Шлях Міцкевіча», належыць Пасольству Італіі ў Беларусі. Цудоўны дыпламатыі наогул даюць магчымасць у-

багацця нашу культуру калі не літаральна, арыгіналамі, то шляхам сумесных выстаў, калі ўяўленні і веды нашых суграмадзян пра айчынную гісторыю і яе асоб у адпаведнасці, адпаведна пашыраецца культурны кантэкст. Акрамя таго, Пасольства Беларусі ў Францыі дапамагае наладзіць сувязі паміж двума музеямі Міцкевіча: у Парыжы і Навагрудку. Дзякуючы парыжанам у Навагрудку будучы экспанавана 16 арыгінальных гравюр XIX стагоддзя і медальёнаў. Але і Навагрудак прыцягвае прадстаўнікоў парыжскага музея Міцкевіча, якія ў гэтым дні збіраюцца наведаць радзіму славутага паэта-рамантыка. А магчыма, і А?..

Ларыса ЦІМОШЫК.
tsimoshyk@vziazda.by

Класічны ліпень у сталічнай Ратушы

У гэтым месцы мінчан і гасцей сталіцы чакае вялікае падарожжа па музычнай класіцы: пачынаючы з 11 ліпеня ў цэнтры Мінска, на плошчы Свабоды, па суботах будучы праходзіць канцэрты жывой музыкі пад адкрытым небам.

Выводзячы класіку на плошчу Свабоды, арганізатары канцэртаў — кампанія Velcom і фонд «Ідэя» — выказваюць намер замацаваць за Мінскам статус адной з культурных сталіц Еўропы і нагадаць слухачам пра багатую музычную спадчыну нашай краіны. Яны ўвучылі, што класічная музыка пад адкрытым небам будзе добра ўспрымацца жыхарамі горада. «Класіка — яна розная і можа быць цікава розным людзям», — заявіў

кіраўнік музычнага дома «Класіка» Аляксандр ЧАХОУСКІ.

Арганізатары абяцаюць, што прымаче ўдзел у канцэртах будучы найлепшы музыканты і вакалісты краіны. Улічваючы фармат канцэртаў open air, класічныя творы не будуць выконвацца цалкам: прагучаць толькі самыя папулярныя мелодыі і тэмы.

Першая субота — 11 ліпеня — аўстрыйская. Прагучаць самыя вядомыя творы Моцарта ў выкананні брас-квінтэта «Няміга» і аркестра пад кіраўніцтвам дырыжора Івана Касцяшкіна.

Другая субота — 18 ліпеня — падарыць слухачам мелодыі танга, якое эксперты таксама ўжо лічыць музычнай класікай. Усе ахвотныя змогуць патанцаваць. Акрамя таго, беларускія піністы выканаюць творы Шалэна, Рахманінава, Ліста і Брамса.

Трэцяя субота — 25 ліпеня — пройдзе пад знакам музыкі барока. У праграме — «Поры года» Вівальдзі, «Музыка на вадзе» Гендэля і «Жарт» Баха. З аркестрам выступіць і салістка Валіка-га тэатра Таццяна Гаўрылава.

Завяршальны вечар — 1 жніўня — будзе прысвечаны 250-годдзю з дня нараджэння Міхала Клеафаса Агінскага. Арганізатары абяцаюць інтэрактыўную праграму, касцюміраваны баль і іншыя сюрпрызы.

Пачатак усіх канцэртаў у 20 гадзін. Яны абсалютна бясплатныя і будуць даступны і для людзей з абмежаванымі магчымасцямі, якіх арганізатары абяцаюць размясціць ля сцэны. Таксама прадугледжана паркоўка для вэласіпеды. Святлана БУСЬКО. busko@vziazda.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Аукцион состоится 11.08.2015 г. в 10.30 по адресу: г. Гродно, ул. Карла Маркса, д. 29, 4 этаж, актовый зал.

Организатором аукциона является РУП «Белпочта» в лице Гродненского филиала РУП «Белпочта», находящегося по адресу: г. Гродно, ул. Карла Маркса, 29.

НА АУКЦИОНЕ ВЫСТАВЛЯЕТСЯ ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА:

Лот №1. Помещение на 3 этаже общей площадью 13,9 кв.м, расположенное по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Карла Маркса, 29, пом. 6, изолированное помещение, помещение связи, срок аренды – 5 лет, начальная цена продажи – 417 000 рублей, размер задатка – 41 700 рублей, целевое использование – размещение офисов, под производственные цели (за исключением видов производства), оказание услуг, осуществление торговли, под складские помещения.

Документы на участие в аукционе принимаются с 13.07.2015 г. по 07.08.2015 г. в рабочее время (с 8.30 до 17.30) по адресу: г. Гродно, ул. Карла Маркса, д. 29, 3 этаж, каб. 302. Документы, поданные после 16.00 07.08.2015, не рассматриваются.

Арендная плата устанавливается в соответствии с Положением о порядке определения размера арендной платы при сдаче в аренду капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машино-мест, их частей, утвержденного Указом Президента Республики Беларусь от 29.03.2012 года №150 «О некоторых вопросах аренды и безвозмездного пользования имуществом» (далее – Положение). При установлении коэффициента от 0,5 до 3 включительно, определенного п. 8.2 Положения, при расчете арендной платы применяется коэффициент в размере 3.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наивысшую цену за предмет аукциона. Победитель аукциона (лицо, приравненное к победителю аукциона) в течение 3 рабочих дней со дня его проведения обязан в установленном порядке перечислить на субсчет арендодателя сумму, за которую продан предмет аукциона, за вычетом внесенной им суммы задатка, а также возместить организатору аукциона затраты на его организацию и проведение, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о сроках на организацию и проведение аукциона, порядке и затратах их возмещения доводится до сведения участников перед началом аукциона под роспись.

Договор аренды по результатам проведения аукциона заключается в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона и подписания протокола аукциона. Телефон для справок: (8-0152) 74-61-47, факс (8-0152) 72-31-23.

Порядок оформления участия в аукционе, а также порядок проведения аукциона определены Положением о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды зданий, сооружений и помещений, находящихся в республиканской собственности, утвержденным постановлением Совета Министров от 08.08.2009г. №1049.

Для участия в аукционе участник в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе, перечисляет задаток на субсчет № 3012000090006 в филиале №400 ГОУ «АСБ Беларусбанк», г. Гродно, код 752, УНП 500826554, Гродненский филиал РУП «Белпочта»;

подает заявление на участие в аукционе; заключает соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона; предоставляет копию платежного документа о перечислении задатка.

Помимо указанных документов: физическое лицо предъявляет документ, удостоверяющий личность;

Филиал «Центр «Белтехинвентаризация» г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2

- ✓ Оценка оборудования и транспортных средств
- ✓ Оценка недвижимости и сетей всех форм собственности
- ✓ Независимая строительная экспертиза

Извещает о проведении повторного аукциона по продаже имущества ОАО «Гомельоблстрой», 8(0232) 57 92 53

№ лота	Наименование объекта	Начальная цена продажи лота, бел. руб. (с НДС)	Сумма задатка, бел. руб.
1	Незавершенное законсервированное капитальное строение с инвентарным номером 350У-165292, (готовность строения – 51%, общая площадь – 530,4 кв.м) по начальной цене – 345 000 000 рублей с НДС. Паровой котел ДЕ 6,5 ГМ по начальной цене – 47 160 000 рублей с НДС, паровой котел ДЕ 6,5 ГМ по начальной цене – 47 160 000 рублей с НДС, паровой котел ДЕ 6,5 ГМ по начальной цене – 47 160 000 рублей с НДС, паровой котел ДЕ 6,5 ГМ по начальной цене – 47 160 000 рублей с НДС. Объект расположен на земельном участке с кадастровым номером 34010000007005738 площадью 0,1761 га.	533 640 000	53 364 000

Адрес объекта продажи: Гомельская обл., г. Гомель, ш. Кореневское, 6Б
 Срок подачи заявления: от даты опубликования настоящего извещения по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2
 Дата, время, место проведения аукциона: 22 июля 2015 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2
 Номер р/с для перечисления задатка: р/с 3012105618108 в РД №700 ОАО «БП-Сбербанк», код 369, УНП 102353509
 Условие пользования: Объекты продаются в собственности.
 Условия продажи: Цены указаны с НДС. Шаг аукционных торгов – 5%, заключить договор купли-продажи в течение 20-ти календарных дней после подписания протокола о результатах аукциона, оплатить стоимость объекта согласно договору купли-продажи. Победитель возмещает затраты на организацию и проведение аукциона.

Консолидированный отчет об изменениях в капитале за год, закончившийся 31 декабря 2014 года

	Уставный капитал	Собственные выкупленные акции	Дополнительный капитал	Фонд переоценки	Накопленный убыток	Итого капитал
На 31 декабря 2012 г.	411 673	-	1 615	16 503	(125 138)	304 653
Итого совокупный доход / (убыток) за год	-	-	-	(6 267)	58 256	51 989
Амортизация фонда переоценки	-	-	-	(698)	698	-
Вознаграждения работников акциями материнского банка	-	-	1 273	-	-	1 273
Изменения собственного капитала	-	(10)	-	-	-	(10)
На 31 декабря 2013 г.	411 673	(10)	2 888	9 538	(66 184)	357 905
Итого совокупный доход за год	-	-	-	1 328	40 060	41 388
Амортизация фонда переоценки	-	-	-	(620)	620	-
Вознаграждения работников акциями материнского банка	-	-	1 393	-	-	1 393
Выкуп собственных акций	-	(1)	-	-	-	(1)
Увеличение уставного фонда за счет прибыли	42 570	-	-	-	(42 570)	-
отчетного периода (Применение 16)	-	-	-	-	-	-
На 31 декабря 2014 г.	454 243	(11)	4 281	10 246	(68 074)	400 685

Консолидированный отчет о движении денежных средств за год, закончившийся 31 декабря 2014 года

	2014 г.	2013 г.
Прочие денежные потоки от операционной деятельности	62 295	72 449
Активы, полученные в качестве погашения задолженности по кредитам	6 770	6 685
Влияние гиперинфляции	32 017	27 945
Денежные потоки от операционной деятельности до изменений в операционных активах и обязательствах	92 349	70 548
Чистое увеличение (уменьшение) операционных обязательств	94 512	351 274
Средства кредитных организаций	327 530	313 805
Средства клиентов	4 926	714
Чистое поступление денежных средств от операционной деятельности до налогообложения	107 465	253 128
Уплаченный налог на прибыль	(23 102)	(17 189)
Чистое поступление денежных средств от операционной деятельности	84 363	235 939
Денежные потоки от инвестиционной деятельности	(14 674)	(7 073)
Приобретение основных средств и нематериальных активов	189	389
Поступления от продажи основных средств и нематериальных активов	-	866
Выручка от продажи инвестиционной недвижимости	(14 485)	(5 818)
Чистое расходование денежных средств в инвестиционной деятельности	(14 485)	(5 818)
Денежные потоки от финансовой деятельности	(1)	(10)
Собственные выкупленные акции	(1)	(10)
Выпуск долговых ценных бумаг	(4 271)	2 206
Поступления от субординированного займа	-	41 447
Чистое (расходование) / поступление денежных средств от финансовой деятельности	(4 272)	43 643
Влияние изменений обменных курсов на денежные средства и их эквиваленты	12 846	9 742
Влияние гиперинфляции на денежные средства и их эквиваленты	(66 871)	(31 948)
Чистое увеличение денежных средств и их эквивалентов	11 580	251 558
Денежные средства и их эквиваленты на начало отчетного года	474 858	223 300
Денежные средства и их эквиваленты на конец отчетного года	486 438	474 858

Консолидированный отчет о совокупном доходе за год, закончившийся 31 декабря 2014 года

	2014 г.	2013 г.
Прочие доходы	240 337	192 976
Кредиты клиентам	9 970	8 770
Средства в кредитных организациях	250 307	201 746
Процентные расходы	(67 824)	(48 314)
Средства клиентов	(33 303)	(25 062)
Средства кредитных организаций	(2 705)	-
Субординированный займ	(1 695)	(6)
Выпущенные долговые ценные бумаги	(105 527)	(73 382)
Чистые процентные доходы	144 780	128 364
Резерв под обесценение кредитов	(22 747)	(4 984)
Чистый процентный доход после резерва под обесценение кредитов	122 033	123 380
Чистые комиссионные доходы	61 846	45 176
Чистые доходы / (расходы) по операциям в иностранной валюте:	-	-
- торговые операции	8 515	24 671
- переоценка валютных статей	12 649	(4 623)
Чистые доходы по операциям с производными финансовыми инструментами	13 325	14 924
Прочие доходы	3 263	1 168
Непроцентные доходы	99 598	81 316
Расходы на персонал	(71 613)	(61 750)
Прочие операционные расходы	(44 374)	(37 360)
Восстановление обесценения зданий	-	5 611
Амортизация	(6 770)	(6 685)
Непроцентные расходы	(122 757)	(100 184)
Прибыль до налогообложения и расхода по чистой монетарной позиции	98 874	104 512
Расход по чистой монетарной позиции в результате гиперинфляции	(36 579)	(32 063)
Прибыль до расходов по налогу на прибыль	62 295	72 449
Расход по налогу на прибыль	(22 235)	(14 193)
Прибыль за год	40 060	58 256
Приходящаяся на:	-	-
- акционеров Банка	40 060	58 256
- неконтрольные доли участия	-	-
40 060	58 256	

Консолидированный отчет о совокупном доходе за год, закончившийся 31 декабря 2014 года

	2014 г.	2013 г.
Прочие доходы	240 337	192 976
Кредиты клиентам	9 970	8 770
Средства в кредитных организациях	250 307	201 746
Процентные расходы	(67 824)	(48 314)
Средства клиентов	(33 303)	(25 062)
Средства кредитных организаций	(2 705)	-
Субординированный займ	(1 695)	(6)
Выпущенные долговые ценные бумаги	(105 527)	(73 382)
Чистые процентные доходы	144 780	128 364
Резерв под обесценение кредитов	(22 747)	(4 984)
Чистый процентный доход после резерва под обесценение кредитов	122 033	123 380
Чистые комиссионные доходы	61 846	45 176
Чистые доходы / (расходы) по операциям в иностранной валюте:	-	-
- торговые операции	8 515	24 671
- переоценка валютных статей	12 649	(4 623)
Чистые доходы по операциям с производными финансовыми инструментами	13 325	14 924
Прочие доходы	3 263	1 168
Непроцентные доходы	99 598	81 316
Расходы на персонал	(71 613)	(61 750)
Прочие операционные расходы	(44 374)	(37 360)
Восстановление обесценения зданий	-	5 611
Амортизация	(6 770)	(6 685)
Непроцентные расходы	(122 757)	(100 184)
Прибыль до налогообложения и расхода по чистой монетарной позиции	98 874	104 512
Расход по чистой монетарной позиции в результате гиперинфляции	(36 579)	(32 063)
Прибыль до расходов по налогу на прибыль	62 295	72 449
Расход по налогу на прибыль	(22 235)	(14 193)
Прибыль за год	40 060	58 256
Приходящаяся на:	-	-
- акционеров Банка	40 060	58 256
- неконтрольные доли участия	-	-
40 060	58 256	

Консолидированный отчет о совокупном доходе за год, закончившийся 31 декабря 2014 года

	2014 г.	2013 г.
Прочие доходы	240 337	192 976
Кредиты клиентам	9 970	8 770
Средства в кредитных организациях	250 307	201 746
Процентные расходы	(67 824)	(48 314)
Средства клиентов	(33 303)	(25 062)
Средства кредитных организаций	(2 705)	-
Субординированный займ	(1 695)	(6)
Выпущенные долговые ценные бумаги	(105 527)	(73 382)
Чистые процентные доходы	144 780	128 364
Резерв под обесценение кредитов	(22 747)	(4 984)
Чистый процентный доход после резерва под обесценение кредитов	122 033	123 380
Чистые комиссионные доходы	61 846	45 176
Чистые доходы / (расходы) по операциям в иностранной валюте:	-	-
- торговые операции	8 515	24 671
- переоценка валютных статей	12 649	(4 623)
Чистые доходы по операциям с производными финансовыми инструментами	13 325	14 924
Прочие доходы	3 263	1 168
Непроцентные доходы	99 598	81 316
Расходы на персонал	(71 613)	(61 750)
Прочие операционные расходы	(44 374)	(37 360)
Восстановление обесценения зданий	-	5 611
Амортизация	(6 770)	(6 685)
Непроцентные расходы	(122 757)	(100 184)
Прибыль до налогообложения и расхода по чистой монетарной позиции	98 874	104 512
Расход по чистой монетарной позиции в результате гиперинфляции	(36 579)	(32 063)
Прибыль до расходов по налогу на прибыль	62 295	72 449
Расход по налогу на прибыль	(22 235)	(14 193)
Прибыль за год	40 060	58 256
Приходящаяся на:	-	-
- акционеров Банка	40 060	58 256
- неконтрольные доли участия	-	-
40 060	58 256	

Консолидированный отчет о совокупном доходе за год, закончившийся 31 декабря 2014 года

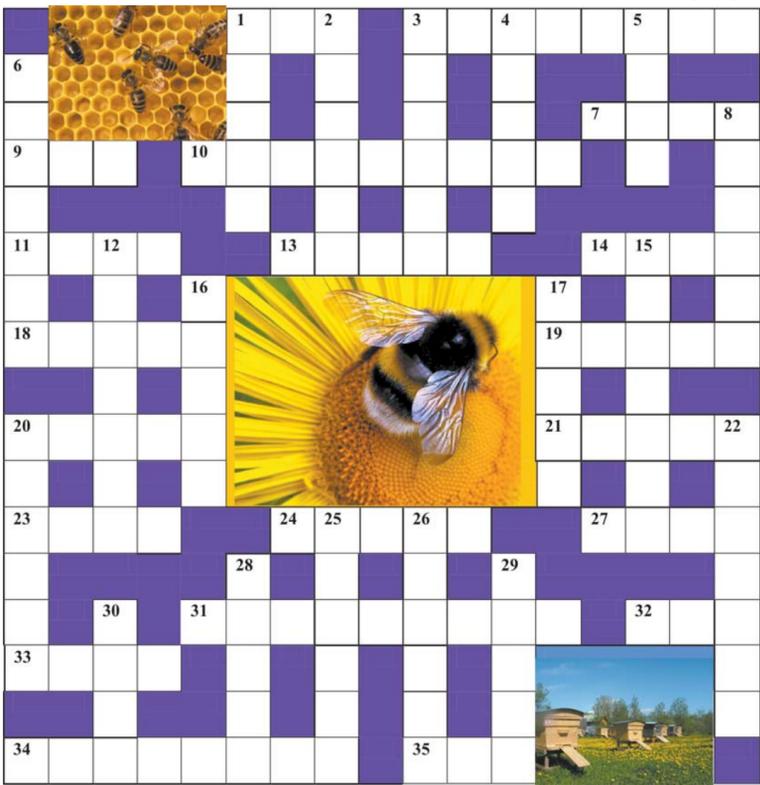
	2014 г.	2013 г.
Прочие доходы	240 337	192 976
Кредиты клиентам	9 970	8 770
Средства в кредитных организациях	250 307	201 746
Процентные расходы	(67 824)	(48 314)
Средства клиентов	(33 303)	(25 062)
Средства кредитных организаций	(2 705)	-
Субординированный займ	(1 695)	(6)
Выпущенные долговые ценные бумаги	(105 527)	(73 382)
Чистые процентные доходы	144 780	128 364
Резерв под обесценение кредитов	(22 747)	(4 984)
Чистый процентный доход после резерва под обесценение кредитов	122 033	123 380
Чистые комиссионные доходы	61 846	45 176
Чистые доходы / (расходы) по операциям в иностранной валюте:	-	-
- торговые операции	8 515	24 671
- переоценка валютных статей	12 649	(4 623)
Чистые доходы по операциям с производными финансовыми инструментами	13 325	14 924
Прочие доходы	3 263	1 168
Непроцентные доходы	99 598	81 316
Расходы на персонал	(71 613)	(61 750)
Прочие операционные расходы	(44 374)	(37 360)
Восстановление обесценения зданий	-	5 611
Амортизация	(6 770)	(6 685)
Непроцентные расходы	(122 757)	(100 184)
Прибыль до налогообложения и расхода по чистой монетарной позиции	98 874	104 512
Расход по чистой монетарной позиции в результате гиперинфляции	(36 579)	(32 063)
Прибыль до расходов по налогу на прибыль	62 295	72 449
Расход по налогу на прибыль	(22 235)	(14 193)
Прибыль за год	40 060	58 256
Приходящаяся на:	-	-
- акционеров Банка	40 060	58 256
- неконтрольные доли участия	-	-
40 060	58 256	

Консолидированный отчет о совокупном доходе за год, закончившийся 31 декабря 2014 года

	2014 г.	2013 г.
Прочие доходы	240 337	192 976
Кредиты клиентам	9 970	8 770
Средства в кредитных организациях	250 307	201 746
Процентные расходы	(67 824)	(48 314)
Средства клиентов	(33 303)	(25 062)
Средства кредитных организаций	(2 705)	-
Субординированный займ	(1 695)	(6)
Выпущенные долговые ценные бумаги	(105 527)	(73 382)
Чистые процентные доходы	144 780	128 364
Резерв под обесценение кредитов	(22 747)	(4 984)
Чистый процентный доход после резерва под обесценение кредитов	122 033	123 380
Чистые комиссионные доходы	61 846	45 176
Чистые доходы / (расходы) по операциям в иностранной валюте:	-	-
- торговые операции	8 515	24 671
- переоценка валютных статей	12 649	(4 623)
Чистые доходы по операциям с производными финансовыми инструментами	13 325	14 924
Прочие доходы	3 263	1 168
Непроцентные доходы	99 598	81 316
Расходы на персонал	(71 613)	(61 750)
Прочие операционные расходы	(44 374)	(37 360)
Восстановление обесценения зданий	-	5 611
Амортизация	(6 770)	(6 685)
Непроцентные расходы	(122 757)	(100 184)
Прибыль до налогообложения и расхода по чистой монетарной позиции	98 874	104 512
Расход по чистой монетарной позиции в результате гиперинфляции	(36 579)	(32 063)
Прибыль до расходов по налогу на прибыль	62 295	72 449
Расход		

Крыжаванка

«ОЙ, ГУДЗЕЛА ПЧОЛАЧКА»

Па гарызанталі: 1. Калі ... сухі, купляй пчолку, а калі мокры — кароўку (прык.). 3. «Спакох веку на зямлі бясконцай\Чалавеку пчолка — ...». З верша В.Гардзея «Адуль мядзведзь?». 7. Замкнёная крывая лінія ў выглядзе яйка. 9. На губах — мёд, а на сэрцы — ... (прык.). 10. Каштоўны камень зеленавата-блакітнага колеру. 11. Лепш ... ў друга, чым мёд у ворага (прык.). 13. «Недзе ... ціха струны наладжае,\Звон падала свой пчала, пралятаючы». З верша М.Танка «Канцэрт у сене». 14. Тканіна палатнянага перапляцення з рубчыкам уздоўж асновы. 18. Канторскі служачы. 19. Вулей у дупле або ў выдзёбанай калодзе. 20. Трутням — ... і па буднях (прык.). 21. Музыкальная п'еса. 23. Нізкі жаночы або дзіцячы голас. 24. «А патры-вожаныя пчолы\Спяваюць хорам, як ...\Але кусаюць па-чартоўску». З пазмы Я.Коласа «Новая зямля» («Падгляд пчол»). 27. Калі ... пагод-ным бывае, мёд у вуллях прыбывае (прык.). 31. Пчала — ... Пчала, якая пасля сігналу пчалы-разведчыцы вылятае на корм. 32. «Самы чысты ... на сталы — лырыка ліпеня». З верша Е.Лось «Лырыка ліпеня». 33. Не ... пчалу корміць, а гаспадарчае вока (прык.). 34. «Ой, гудзела ...\Па бары лятаючы,\Мядочак збіраючы». З беларускай народнай песні «Ой, гудзела ...». 35. «Сваячка» пчалы.

Па вертыкалі: 1. «Мая мілачка фарсіла,\... мёдам мазала.\Ды сама ка мне хадзіла,\Пад вароты лаяла». Прыпеўка. 2. З мёдам і ... праглынеш (прык.). 3. ... або мёд п'е, або кайданы трэ (прык.). 4. Тое, што і контур. 5. Галіна дзейнасці (перан.). 6. Пчала джаліць джалам, а ... словам (прык.). 8. «... з мёдам,\З пшаніцаю — жывень». З верша П.Панчанкі «Родная мова». 12. У мядзведзя ... песень — і ўсе пра мёд (прык.). 15. Выкананне музычнага твора, п'есы на сцэне. 16. Парадак, зладжанасць. 17. За пераборы — лапці ды ... (прык.). 20. Пагадоў сельскагаспадарчай жывёлы. 22. Старадаўні спосаб маркожа бою. 25. Сумеснае абмеркаванне якога-небудзь пытання. 26. Тонкая доўгая сухая шчэпка. 28. Сагнута ў кола паласціна. 29. Высокая агароджа. 30. Жаргон.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ.

г. Дзяржынск.

ПРАВЕРЬЦЕ, КАЛІ ЛІ ПАСКА, АДКАЗЫ-це: 25. Нарада, 26. Пчыліны, 28. Абура, 29. Сцяна, 30. Апро-даж, 15. Нарада, 16. Гнана, 17. Абура, 18. Абура, 19. Абура, 20. Сцяна, 21. Дзеяч, 22. Дзеяч, 23. Абура, 24. Абура, 25. Абура, 26. Абура, 27. Абура, 28. Абура, 29. Абура, 30. Абура, 31. Абура, 32. Абура, 33. Абура, 34. Абура, 35. Абура, 36. Абура, 37. Абура, 38. Абура, 39. Абура, 40. Абура, 41. Абура, 42. Абура, 43. Абура, 44. Абура, 45. Абура, 46. Абура, 47. Абура, 48. Абура, 49. Абура, 50. Абура, 51. Абура, 52. Абура, 53. Абура, 54. Абура, 55. Абура, 56. Абура, 57. Абура, 58. Абура, 59. Абура, 60. Абура, 61. Абура, 62. Абура, 63. Абура, 64. Абура, 65. Абура, 66. Абура, 67. Абура, 68. Абура, 69. Абура, 70. Абура, 71. Абура, 72. Абура, 73. Абура, 74. Абура, 75. Абура, 76. Абура, 77. Абура, 78. Абура, 79. Абура, 80. Абура, 81. Абура, 82. Абура, 83. Абура, 84. Абура, 85. Абура, 86. Абура, 87. Абура, 88. Абура, 89. Абура, 90. Абура, 91. Абура, 92. Абура, 93. Абура, 94. Абура, 95. Абура, 96. Абура, 97. Абура, 98. Абура, 99. Абура, 100. Абура.

ДРУГОЕ ЖЫЦЦЁ ДЗІЦЯЧАЙ КНІГІ

У новым гродзенскім мікрараёне Альшанка, які актыўна забудовваецца, адчыніў дзверы аднайменны бібліятэчны пункт гарадской цэнтральнай бібліятэкі імя А. Макаёнка.

Ён размясціўся ў будынку культурна-забаўляльнага цэнтра і рознічаны на ўсіх аматараў чытання — і дарослых, і дзяцей. Ім прапануецца шмат мастацкіх і перыядычных выданняў, даведнікаў і энцыклапедыяў. Дарэчы, у папуляўнаў фондзе і гэтай, і іншых бібліятэчных устаноў можа паўдзельнічаць кожны жыхар горада над Нёманам. Гарадскія бібліятэкі прымаюць у падарунак дзіцячыя кнігі ў добрым стане, і такім чынам яны атрымліваюць «другое жыццё».

Барыс ПРАКОПЧЫК. prakopchik@zviazda.by

Звук народнай культуры

ад Янкі Крука і Аксаны Катковіч

Ікона, якая набыла імя. У кожнай сям'і была свая святыня, якая перадавалася з пакалення ў пакаленне. Нярэдка такой святыняй была хатняя ікона. Яе ніколі не выносілі з дому. Вялічэннем становіліся такія падзеі, які пераходзілі ў новабудулоў; абрад, калі вясельны картэж тройчы па сонцы абыходзілі бацькі нявесты і «замыкалі» маладца і іх спадарожніку да храма і назад у маг'чнае кола. Апошні выпадак — пажар. Калі ікону па якой-небудзь прычыне назаўсёды выносілі з хаты, гэта прадказвала беды і непрыемнасці ўсёй радзіне. Імяноў называлі ікону святога, у гонар якога далі імя нованароджанаму. Яе набывалі хросныя бацькі для свайго хросніка, а калі той падрастаў, расказвалі яму жыццё і гэтага святога і вучылі малітву, з якой неабходна было звяртацца да свайго святога. ♦ Калі дзіця нарадзілася хваравітым, каб выра-таваць яго, нярэдка бацькі заказвалі мёрную ікону (па памерах народжанага дзіцяці). ♦ У хаце часта былі абразы святыя, якія лічыліся ахоўнікамі таго ці іншага рамяства, жывёлагадоўлі і г.д. Так, пчалары ставілі на пачальніку на вуліцы іконы святых Зосімы і Савая. У хляве часта можна было сустрэць ікону з выявай святога Уласія. На канюшні прыносілі абразы святога Мікалая ці святых Флора і Лаўра. ♦ Асаблівым ушанаваннем ва ўсходніх славян карысталіся «яўленья» іконы. Цудоўнае знаходжанне іконы на дрэве, часцей на грушы, калы вады, крыніцы, на гары і г.д. заўсёды становілася знакавай падзеяй для мясцовасці: «З'яўленне іконы паказвае прыемныя Богу мясціны». ♦ Знаходжанне іконы заўсёды суправаджалася будаўніцтвам на тым месцы храма, капліцы, заснавання манастыра, напрыклад Жыровіцкага. ♦ Часам на месцы з'яўлення іконы з'яўлялася крыніца, і там будавалі калодзеж. Ваду ў такой крыніцы лічылі цудаздзейнай, лекавай, «святлой». ♦ У народзе аб іконах, якія прыносілі пазбаўленне ад немачу і давалі палёўку ў хваробах, існавалі паданні, якія перадавалі з пакалення ў пакаленне. Такія абразы зваліся цудаздзейнымі. ♦ Да цудаздзейных ікон прыносілі і звычайныя рэчы, і каштоўныя падарункі, а таксама выявы з золата, срэбра хворых частак цела (рук, ног), якім вярнулася здароўе.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПАКАШТУЙЦЕ!

Шарыкі з клубніцамі Спатрэбіцца: печыва (пясочнае) — 200 г, масла — 90 г, тварог — 150 г, цукровая пудра — 2 ст. лыжкі, клубніцы свежыя — 150 г, стружка какасава — 20 г. Печыва паламаць на кавалачкі, змясціць у блэндар і здрабніць яго. Перакладзі ў іншую ёміскасць. Масла растапіць і дадаць у печыва. Добра змясціць. Далей дабаўіць тварог і цукровую пудру. Добра вымесціць цеста. Свежыя клубніцы пачысціць, памыць. Ад цеста адшчыпніць пальцамі невялікі кавалачак, скруціць у шарык, велічыней прыкладна з грэцкі арэх, расцерці яго ў яладку. У сярэдзінку аладкі пакласці ягадку клубніцы. Акуратна абліяць яе цестам і скруціць у шарык. Такім чынам рабіць шарыкі, пакуль не скончыцца цеста. Яно не ліпне да рук, з ім вельмі прыемна працаваць. Кожны шарык абкачаць у какасавай стружцы, выкладзі на бляду і прыбраць у халадзільнік на 20 хвілін для застывання.

УМЕЛЫЯ РУЧКІ!

Падстаўка пад гарчае Ад старых джынсаў можна выкарыстоўваць усё — саму тканіну, гузікі, маланкі, кішкі... і нават бакавыя швы. Не верыце? Паглядзіце, што можна з іх, прыкладзі трохі творчай выдумкі. З джынсаў зразаем бакавыя швы. Наразаем палоскі адвольнай даўжыні, напрыклад, па 20 см. Для падстаўкі нам спатрэбіцца 19 палосак. Першую гарызантальную палоску будзем лічыць пачатковым радкам пляцення. Выкладваем вертыкальныя рады палосак, як паказана на фота. Адразу ж прасторчваем першы рад, замацоўваем гэтым першым гарызантальную і ўсе вертыкальныя палоскі. Так атрымаем першы рад. Пераплятаем наступныя рады і прасторчваем іх на машыны, імкнучыся, каб палоскі ляжалі роўна і шчыльна прылягалі адна да адной. Атрымаем вельмі тую палоску. Абышоў край зігзагам і выраўноўваем атрыманую нарыхтоўку, зразаючы няроўныя рады. Каб падстаўка мела скончаны выгляд, прышываем па перыметры нарыхтоўкі карункі. Можна выкарыстаць таксама любую аднотонную ці каларную бейку або тасьму.

Калдуны з соусам

Спатрэбіцца: бульба — 1,5 кг, фарш — 0,5 кг, грыбы — 300 г, цыбуля — 3 шт., вяршыкі — 250 г, смятана — 200 г, спецыі для фаршу, 1 ст. лыжка мукі, алеі, масла, соль, перац. Надзіраем бульбу з 1 цыбулінай на дрэбнай тарцы і праз сіта або марлевы мяшок адціскаем яе. Пасля таго, як бульбяны сок адціскае, пераліваем яго ў іншую ёміскасць, а асадак у выглядзе крухмалу дабаўляем да надзіртай бульбы, туды ж — 1 яйка, солім, першым змешваем. У фарш дабаўляем здробненую цыбуліну, спецыі — на смак, солім, добра перамешваем і фарміруем шарыкі. Робім бульбяныя «пярэжкі» — калдуны з невялікай фаршу — і абмажваем у алеі на добра разгартай патэльні. Складаем калдуны ў глыбокую форму. Гатуем заліўку — на масле абмажваем дрэбна нашаткаваную цыбуліну, дабаўляем шклянку бульбянога соку і шклянку вярشوўкі. Уліваем заліўку ў калдуны. Закрываем форму фольгай і адпраўляем на 30 хвілін у духоўку пры тэмпературы 180 градусаў. У гэты час робім соус. Дрэбна шаткуем цыбуліну і грыбы. Смажым іх да залацістага колеру цыбулі, дабаўляем сталовую лыжку мукі, солім, першым. Пасля таго, як мука падсмажыцца, уліваем ваду так, каб толькі пакрыць смажаніну, потым дабаўляем 200 г смятаны і даводзім да кіпення. Калі соус атрымаўся густым, то яшчэ дабаўляем вады. Як толькі соус закіпеў, ён гатовы. Прыгатаваны калдуны паліваем смятанна-грыбным соусам і падаем да стала.

РАПТАМ СПАТРЭБІЦА

- Зубная паста да бляску адчысціць усе металічныя прадметы. • Адваротны бок бананавай лупіны адпаліруе сталовыя прыборы. Больш не патрэбны розныя дарагія паліролі! • Выдатны антыбактэрыяльны сродак — мёд. Калі больш нічога няма пад рукой, можна скарыстацца ім.

Нефармат

Выпрабаванне спёкай

ДАЧАКАЛІСЯ! Колькі наракалі на лета, што цяпла не было, а тут, як той казаў, бярыце, колькі зможаце. У паўднёвым раёне краіны на пачатку мінулага тыдня было 35, а то і 36 вышэй за нуль. Станцыя ў Пінску зафіксавала на глебе тэмпературу ў плюс 66! На сонцы на маёй дачы разгарэты градуснік паказваў ні мала ні многа — плюс 43. Кожны паважаны партал размясціў парадзі, як ратавацца ў спёку. Толькі людзі пры гэтым, які заўсёды, паводзілі сябе па-рознаму.

Ну, напрыклад, мой сусед па дачы зрабіў нарэшце летні душ і вельмі гэтым ганарыўся. Хвалілася кляпалівацю мужа і суседка. Але ж для мяне гэта лецішча, для іх — месца пастаяннага жыхарства. І па-моіму, устанавіць такую простую рэч у доме без выгод можна было і раней. Ды, зразумела, лепей позна, чым ніколі. Суседзі ж па гарадской кватэры ў самую спёку дзюбілі сяню. Аказалася, для таго, каб паставіць влікі кандыцыянер. Цяпер у іх вокны заўсёды зачыненыя, а паветра ахалоджаецца з дапамогай прыбора.

АЛЕ не ўсе могуць дазвазіць сабе магутныя кандыцыянеры ды іншыя чужыя сучасныя тэхнікі. Ну вось, напрыклад, як гэтая жанчына, што на рагу вуліцы прадавала чарніцы. Заўсёды тут купляў ягады па дарозе з працы. Пакуль на звычцы разглядала, што сёння прадаець, пачула невясёлы аповед зборшчыцы чар-

Святлана ЯСКЕВІЧ.

11 ЛІПЕНЯ

1903 год — нарадзіўся (Англія) Рудольф Іванавіч Абель (Вільям Генрыхавіч Фішэр), савецкі разведчык. Яго бацькі былі высланы з Расіі ў 1901 годзе за рэвалюцыйную дзейнасць. З дзіцтвам Вільям цікавіўся прыродазнаўчымі навукамі. У 16 гадоў ён паступае ў Лонданскі ўніверсітэт. У 1920 годзе, вярнуўшыся ў Расію, сям'я Фішэр прыняла савецкае грамадзянства. Вільям працаваў перакладчыкам у Выканкаме Камінтэрна. У 1924 годзе ён паступіў на індыйскае аддзяленне Інстытута ўсходназнаўства ў Маскве, аднак, правучыўшыся ўсяго адзін курс, быў прызваны на вайсковую службу. У 1927 годзе малады Фішэр прыняты на працу ў АДПУ. Ён працаваў па лініі нелегальнай разведкі ў еўрапейскіх краінах. У 1938 годзе быў звольнены з НКВС і некаторы час прапрацаваў ва Усесаюзнай гандлёвай палатцы, а потым на авіяцыйным заводзе. У 1941 годзе яму ўдаецца вярнуцца ў разведку. У гэты час ён займаўся арганізацыяй дыверсійных груп і партызанскіх атрадаў у тыле ворага. У лістападзе 1948-га быў накіраваны на нелегальную працу ў ЗША для атрымання інфармацыі ад крыніц, якія працавалі на атамных аб'ектах. Яго работа была настолькі паспяховай, што ўжо ў жніўні 1949 года ён быў узнагароджаны ордэнам Чырвонага Сцяга. У 1957 годзе пасля здрады адной з давераных асоб савецкі разведчык быў арыштаваны агентамі ФБР. Для таго, каб праінфармаваць Маскву аб сваім арышце, Фішэр назваў імя свайго сябра Абея, з якім ён пазнаёміўся ў 1941 годзе. У ходзе следства катэгорычна адмаўляў сваю прыналежнасць да разведкі. Быў асуджаны амерыканскім судом да 30 гадоў турмы. 10 лютага 1962 года Фішэра абмянялі на амерыканскага пільота Фрэнсіса Паўэра, збітага ў раёне Свэрдлоўска і асуджанага савецкім судом за шпіянаж. Пасля Вільям Фішэр вярнуўся да працы ў цэнтральным апарце і прымаў удзел у падрыхтоўцы маладых разведчыкаў.

1925 год — 90 гадоў таму нарадзіўся Аляксандравіч Богут, беларускі вучоны-фізік, член-карэспандэнт НАН Беларусі (1994), доктар фізіка-матэматычных навук (1975), прафесар (1983). У 1952 годзе скончыў БДУ. Аўтар больш за 250 навуковых прац па тэарэтычнай фізіцы і фізіцы высокіх энергій. Распрацаваў эфектыўны тэарэтыка-групавыя і алгебраічныя метады. Шматлікія важныя фізічныя вынікі ў галіне фізікі элементарных часціц атрыманы ў працэсе ўдзелу ў рэалізацыі міжнародных эксперыментальных праграм па фізіцы высокіх энергій на паскаральніках Дубны, Серпухава і Жаневы. Лаўрат Дзяржынскай прэміі Беларусі (1988) за цыкл работ «Класічная палаявая тэорыя элементарных часціц».

Было сказана Міхась СТРАЛЬЦОЎ, пісьменнік: «Калі маўчыць душа, гібее розум наш, Як дрэва без вады ці як вятрак без ветру».

1911 год — нарадзіўся (в. Рачаны) Служкава павета Мінскай губер-

СЁННЯ

Table with 4 columns: Сонца, Усход, Захад, Даўжыня дня. Rows for Minsk, Vitebsk, Mогilёў, Grodna, Brest.

ЗАЎТРА

Геомагнітныя ўзрушэнні

УСМІХНЕМСЯ

Ужо вырашыў, на якім сайце будзеш адпачываць летам? ДВА студэнты. — Прывіттанне, на кансультацыю сёння хадзіў? Што там было? — Дык нічога такога, пра экзамен сказалі чатыры словы. — Якія? — Чорта з два здасьце. Большасць рэчаў у нас у доме губляецца таму, што жонка іх хавае, а мужыны не згубіліся.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА. ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь. РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫЛІА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛІШЧУК (А. ЛЮЖКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВИНІА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦЮМШЫК. Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда». АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага 10-а. ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцый: пісьмаў — 287 18 64, падліку і распаўсюджвання — 284 44 04, 287 17 21, скартарыята — 292 05 82, аддзельна за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 24 31, па Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыя: 287 18 81. http://www.zviazda.by; e-mail: info@zviazda.minsk.by, PРЫЁМНЫ ТЭЛ./ФАКС: 287 17 79, РЭКЛАМНЫ e-mail: reklama@zviazda.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by